

Kadernota Lokaal Sportbeleid

Gemeente Den Helder

“Wat ons Beweegt”

**vastgesteld op 1 maart 2006
door de gemeenteraad van Den Helder**

Internet-versie (kale tekst)

Voor vragen:

Afdeling onderwijs, welzijn & sport

**dhr. Jos Laagland
beleidsadviseur sport
tel. 0223-678418
jbl@denhelder.nl**

INHOUDSOPGAVE

Opdracht en samenvatting

- opdracht, voorbereiding en leeswijzer
- samenvatting

Hoofdstuk 1

Ontwikkelingen en monitoring

- 1.1 algemene ontwikkelingen en trends
- 1.2 overheden en sport
- 1.3 lokale situatie
- 1.4 Helden onderzoek

Hoofdstuk 2

Integraliteit en doelstellingen

- 2.1 intrinsieke en instrumentele waarde van de sport
- 2.2 samenhang met andere beleidsvelden
- 2.3 doelstellingen lokaal sportbeleid
- 2.4 missie

Hoofdstuk 3

Beleidsthema Breedtesport

- 3.1 situatie breedtesportbeleid
- 3.2 evaluatie en aanbevelingen
- 3.3 integraal breedtesportbeleid
- 3.4 breedtesportplan Helder(s) Samenspel 2006-2009
- 3.5 BOS-projecten
- 3.6 Wet maatschappelijke ondersteuning en aangepast sporten

Hoofdstuk 4

Beleidsthema Topsport

- 4.1 voorgeschiedenis
- 4.2 evaluatie topsportbeleid
- 4.3 hoofdlijnen nieuw topsportbeleid
- 4.4 structureel budget; nieuwe topsportverordening

Hoofdstuk 5

Beleidsthema Sportevenementen

- 5.1 situatiebeschrijving
- 5.2 doelstellingen nieuw evenementenbeleid
- 5.3 kansen voor de sport

Hoofdstuk 6

Beleidsthema Commerciële sport

- 6.1 situatiebeschrijving
- 6.2 ontwikkeling commercieel sportaanbod
- 6.3 bedrijfssport
- 6.4 positie gemeente t.o.v. commerciële sport en bedrijfssport

- Hoofdstuk 7** **Beleidsthema Sportaccommodaties**
7.1 sportaccommodaties en ruimtelijk beleid
7.2 buitensportaccommodaties
7.3 binnensportaccommodaties
7.4 Helderse sportboulevard
7.5 externe verzelfstandiging beheer sportaccommodaties
- Hoofdstuk 8** **Beleidsthema Tarieven & subsidies**
8.1 situatie tarieven gemeentelijke sportvoorzieningen
8.2 situatie tarieven niet-gemeentelijke sportaccommodaties
8.3 huidige subsidieregelingen
8.4 uitgangspunten nieuw tarieven- en subsidiebeleid
8.5 uitwerking en invoering nieuw tarieven- en subsidiesysteem
- Hoofdstuk 9** **Beleidsthema Sport in de openbare ruimte**
9.1 situatiebeschrijving
9.2 sport & bewegen in buurten en wijken
9.3 strand- en duingebied als natuurlijke sportvoorziening
9.4 fiets- & kanoroute Duinzoom
9.5 watersport
- Hoofdstuk 10** **Financiële uitgangspunten, vervolgstappen en planning**
10.1 financiën
10.2 kernpunten lokaal sportbeleid
10.3 planning vervolgstappen

Bijlage

beknopt overzicht belangrijkste resultaten bevolkingsonderzoek sport & bewegen in 2003 uitgevoerd door het team onderzoek & statistiek gemeente Den Helder.

Opdracht en samenvatting

➤ opdracht, voorbereiding en leeswijzer

opdracht

In het raadsprogramma 2002-2006 heeft de Raad de opdracht opgenomen voor de totstandkoming van een nieuwe nota sportbeleid, waarin onder andere een visie moet worden uitgewerkt ten aanzien van de organisatie, vrijwilligers en professionaliserig in de sport. Daarnaast dient in de nieuwe nota de basis te worden gelegd voor het nieuwe subsidiebeleid in de sport, waaronder ook voor de topsport.

voorbereiding

Bij de voorbereidingen voor deze nieuwe nota sportbeleid is er voor gekozen een belangrijke rol toe te kennen aan de gemeentelijke Adviesraad voor de Sport. De adviesraad is breed samengesteld, met mensen uit diverse sportgeledingen. Daardoor was de inbreng vanuit het werkveld zelf vanaf het begin van het beleidsproces verzekerd.

Medio 2003 werd met de adviesraad afgesproken dat door middel van diverse openbare themabijeenkomsten de bouwstenen voor de nieuwe sportnota zouden worden aangeleverd. In de periode van de zomer 2003 tot begin 2005 heeft de adviesraad in een groot aantal maandelijksse, bijeenkomsten de volgende beleidsthema's uitgebreid besproken:

- Breedtesportbeleid
- Topsportbeleid
- Sportevenementen
- Commerciële sport
- Sportaccommodatiebeleid
- Tarieven- en subsidiebeleid
- Sport in de openbare ruimte

De resultaten van deze themabesprekingen zijn neergelegd in de verslagen van de adviesraadvergaderingen en vormen een belangrijke leidraad voor de in deze nota opgenomen beleidsvoorstellen.

leeswijzer

- In de eerste twee hoofdstukken worden de ontwikkelingen in de sport beschreven, zowel in algemene zin als in de Helderse situatie. Voorts wordt ingegaan op de samenhang met diverse andere beleidsvelden en -ontwikkelingen, alsmede de instrumentele mogelijkheden van sport. Hoofdstuk 2 wordt afgerond met de weergave van de doelstellingen en de missie voor het lokale sportbeleid voor de komende jaren.
- De bovengenoemde beleidsthema's in de sport, die als leidraad hebben gediend bij de voorbereidingen op deze nota in de Adviesraad voor de Sport, komen terug in de hoofdstukken 3 tot en met 9.
- Onderaan elk hoofdstuk (1 t/m 9) worden de belangrijkste conclusies, beslispunten en vervolgacties nog eens weergegeven.
- De nota sluit af met het tiende hoofdstuk, waarin wordt samengevat wat de vervolgacties zijn en welke planning daarbij voor ogen staat.

'kader'nota

De lokale sport is een omvangrijk en divers beleidsveld. Tot op heden vond het lokale sportbeleid zijn weerslag in verschillende beleidsnota's en -adviezen voor een specifiek beleidsonderdeel van of vraagstuk in de sport. Het is voor het eerst dat de gemeente Den Helder haar sportbeleid in één nota opneemt. Hierdoor kan meer samenhang worden

bereikt, niet alleen tussen de diverse onderdelen van het lokale sportbeleid, maar ook in relatie tot andere beleidsvelden.

Deze nota is een 'kadernota'. Dat betekent dat in de betreffende hoofdstukken per thema de algemene beleidskaders en uitgangspunten worden weergegeven. Per onderdeel behoeven die nog een nadere concretisering, waaronder ook de nadere uitwerking van de financiële kaders.

Op diverse onderdelen is de concretisering van het beleid al in volle gang, bijvoorbeeld bij enkele lopende projecten en ontwikkelingen. Deze reeds lopende projecten en ontwikkelingen worden met deze nota voorzien van een algemeen beleidskader.

De nog te starten uitwerking van de beleidsthema's wordt weliswaar al voorbereid, doch krijgt pas verder gestalte nadat de gemeenteraad door aanvaarding van deze Kadernota de algemene beleidskaders voor het lokaal sportbeleid heeft vastgesteld.

Binnen onze gemeente zijn ontwikkelingen in gang gezet die in de komende (raads)periode zullen leiden tot nieuwe strategische beleidskaders voor onze stad. De nieuwe stuurgroep Stedelijke Vernieuwing neemt op dit punt het voortouw. Het voor de langere termijn (2010 e.v.) te voeren beleid in de diverse deelsectoren, waaronder ook de lokale sport, zal te zijner tijd op basis van die nieuwe strategische beleidskaders moeten worden ingevuld. Mede om die reden dient deze kadernota worden gezien als het beleidskader voor de sport voor de periode tot ca. 2010.

➤ Samenvatting concept Kadernota Lokaal Sportbeleid "Wat ons beweegt"

→ Het doel van deze kadernota is om voor de periode tot 2010 een samenhangend beleidskader te scheppen voor lokale sport, dat richtingbepalend is voor zowel reeds lopende beleidsontwikkelingen en projecten, als voor de nog uit te werken en nieuw te ontwikkelen beleidsinitiatieven in de sport.

samenvatting hoofdstuk 1: Ontwikkelingen en monitoring

→ Inmiddels sporten meer mensen *buiten* dan *in* verenigingsverband. Als collectief vormen de sportclubs weliswaar nog steeds de belangrijkste groep van sportaanbieders, maar het ontwikkelen van lokaal sportbeleid vereist nadrukkelijk een breder perspectief.

→ De centrale rol van de gemeente voor de lokale sport zal ook in de toekomst blijven. De voorwaardenscheppende rol van de gemeente verschuift van het zelf exploiteren naar het subsidiëren van (het gebruik van) niet-gemeentelijke faciliteiten.

→ Den Helder heeft een gevarieerd sportaanbod, doch het kenmerkt zich door een sterke versnippering. Mede daardoor staat bij diverse sportorganisaties het organisatorisch en financieel draagvlak onder druk. Om voor de toekomst een sterkere sportinfrastructuur te realiseren zal in het voorwaardenscheppende en stimulerende sportbeleid van de gemeente aandacht worden besteed aan het terugdringen van deze versnippering.

→ In hoeverre het tot op heden gevoerde sportbeleid daadwerkelijk heeft bijgedragen aan meer sportdeelname en meer tevredenheid over het lokale sportaanbod is niet te zeggen. Om dat te kunnen beoordelen is een adequate sport- en beweegmonitor van belang. In 2006 wordt een voorstel voor een Helderse sport- en beweegmonitor nader uitgewerkt en voorgelegd.

samenvatting hoofdstuk 2: Integraliteit en doelstellingen

→ Het is duidelijk dat sport, onder andere door de brede belangstelling daarvoor in de samenleving en de laagdrempeligheid, grote instrumentele potenties heeft. Het blijvend investeren in de intrinsieke waarde van sport en in de lokale sportinfrastructuur is noodzakelijk om in de volle breedte te kunnen profiteren van de inzet van sport als middel.

→ Missie: het sportbeleid moet leiden tot:

1. versterking en innovatie van de sport als aantrekkelijke en een van de belangrijkste vormen van vrijetijdsbesteding.
2. bevordering van de sportdeelname onder met name de doelgroepen in achterstandssituaties en doelgroepen waarbij sportbeoefening een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling.
3. integrale inzet van sport als instrument bij het nastreven van andere maatschappelijke doeleinden, waaronder volksgezondheid, maatschappelijke participatie en integratie.
4. versterking van de lokale sportinfrastructuur (voorzieningen en organisaties).

samenvatting hoofdstuk 3: Breedtesport

→ De breedtesport is bij uitstek het beleidsveld waar volop kansen aanwezig op samenhang en integraliteit met andere beleidssectoren en de instrumentele inzet van sport. Dit geldt met name voor beleid op het gebied van het jeugd & onderwijs ('Leren doe je overal'), volksgezondheid & gezonde leefstijl, en leefbaarheid & integratie (wijkgericht werken).

→ Het breedtesportbeleid draagt bij aan:

- een goede motorische, sociale en mentale ontwikkeling van jeugd
- een gezonde leefstijl van burgers
- maatschappelijke participatie en verbondenheid
- een scala van aantrekkelijke vrijetijds mogelijkheden

→ Het college koopt op basis van het productenboek van Helder(s) Samenspel de gewenste breedtesportproducten in. Deze inkoop wordt vastgelegd in een nieuw 4-jarig budgetcontract met Sportservice voor de periode 1 januari 2006 tot 1 januari 2010.

samenvatting hoofdstuk 4: Topsport

→ Het topsportbeleid wordt verdeeld in twee sporen:

→ Het *topsport-promotiebeleid* is uitsluitend bedoeld voor de absolute (inter)nationale top, die o.a. via forse media-exposure een nadrukkelijke bijdrage levert aan de naamsbekendheid en het imago van de stad Den Helder. Gelet op het accent op naamsbekendheid, stadsimago en promotie wordt het topsport-promotiebeleid geïntegreerd in het stedelijk promotiebeleid en de daaraan verbonden budgetten.

→ Het *topsport-jeugdfonds* is bestemd voor het ondersteunen van jeugdige topsporters, Omdat het accent ligt op (top)talentontwikkeling wordt het topsport-jeugdfonds aangehaakt bij het (jeugd)sportbeleid. Hiervoor is € 25.000 structureel in de sportbegroting beschikbaar.

→ Bij de uitvoering van het topsportbeleid blijft het zgn. NOC*NSF-criterium gehandhaafd.

→ Het topsportbeleid wordt in 2007 geëvalueerd.

samenvatting hoofdstuk 5: Sportevenementen

→ Om vanuit de sport een (nog) betere bijdrage te kunnen leveren aan het evenementenaanbod van de stad, zullen sportieve activiteiten die op dat vlak duidelijk potentie hebben, zich moeten ontwikkelen van een 'deelnemers'-activiteit, naar een 'publieks'-evenement. Dat kan door beter in te spelen op imagoversterkende thema's, het combineren van activiteiten en benutten van de openbare ruimte voor activiteiten.

→ Sportorganisaties kunnen een gemeentelijke bijdrage aanvragen voor hun publieksactiviteiten en evenementen, mits deze voldoen aan de subsidiecriteria in de deelsubsidieverordening voor publieksactiviteiten.

samenvatting hoofdstuk 6: Commerciële sport

→ Aanbieders van commerciële sport worden door de gemeente primair beschouwd en behandeld als gewone ondernemingen.

→ In sport- en beweegarrangementen in het kader van bijvoorbeeld BOS-projecten kunnen ook activiteiten van commerciële sportaanbieders worden opgenomen.

→ Commerciële sportinitiatieven die een versterking betekenen van het toeristisch-recreatieve produkt dienen vanuit het toeristisch-economisch beleid te worden gestimuleerd en ondersteund.

samenvatting hoofdstuk 7: Sportaccommodaties

→ De ruimtelijke beleidsuitgangspunten met betrekking tot de 'groene long' en de Stelling Den Helder vormen de kaders waarbinnen de buiten- en binnensportaccommodaties zich kunnen ontwikkelen.

→ In de groenzone langs De Linie zijn tal van sport- en vrijetijdsvoorzieningen aanwezig, die tezamen aangeduid worden als de "Sportboulevard" van Den Helder. Voor deze voorzieningen worden samenhangende ontwikkelingsprofielen vastgesteld.

→ De taakstelling op de sportparken wordt op termijn gerealiseerd door het terugdringen van overcapaciteit door areaalvermindering en het bevorderen van meervoudig gebruik door samenwerking.

→ Door verdere groei van de wijk Julianadorp wordt een nieuw sportpark gerealiseerd in ruimtelijke en functionele samenhang met de nieuwe SAVO-vestiging en de daaraan gelieerde nieuwe sporthal. De ruimtelijke en financiële kaders daarvoor worden opgenomen in de Structuurvisie Julianadorp.

→ Het realiseren, exploiteren en beheren van binnensportaccommodaties is geen gemeentelijke kerntaak en wordt daarom overgelaten aan sportclubs, stichtingen, scholen en marktpartijen.

→ Het stedelijk zwembadcomplex De Schots is een zeer belangrijke kernvoorziening in de gemeente die sterk is verouderd. In 2006 wordt een besluit genomen over grondige renovatie danwel vervangende nieuwbouw voor het zwembad.

→ In 2006 verschijnt een Plan van Aanpak met daarin de nadere uitgangspunten voor het sportaccommodatiebeleid en de mogelijkheden van een verzelfstandigd sportbedrijf in de gemeente Den Helder.

samenvatting hoofdstuk 8: Tarieven & subsidies

→ Voor het versterken en inzichtelijk maken van de exploitatie van de gemeentelijke sportvoorzieningen worden kostendekkende gebruikstarieven vastgesteld. Het vraagstuk van de betaalbaarheid door gebruikers (clubs) dient opgelost te worden via het subsidiebeleid en niet via het tarievenbeleid.

→ Het duurzaam versterken van de exploitatie en bedrijfsvoering van niet-gemeentelijke sportaccommodaties dient niet plaats te vinden via exploitatiesubsidies, maar via een bedrijfseconomisch verantwoord tarievenbeleid.

→ Het huidige subsidiesysteem in de sport is verouderd en er is onvoldoende relatie tussen subsidieverlening en het realiseren van gemeentelijke doelstellingen. Er komt een nieuw samenhangend stelsel voor zowel voorwaardenscheppende als sportstimulerende subsidies, dat gericht is op het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen en gebaseerd wordt op maatschappelijk rendement.

→ De reikwijdte van het sportsubsidiebeleid beperkt zich tot die sportclubs en -organisaties die zijn aangesloten bij een NOC*NSF-gelieerde sportbond.

→ Het nieuwe tarievenbeleid en subsidiesysteem wordt in nauwe samenspraak met de sportclubs nader uitgewerkt en ingevoerd.

samenvatting hoofdstuk 9: sport in de openbare ruimte

→ Het belang van de sport-functie van de openbare ruimte zal in de komende jaren, met de voortgaande groei van het ongeorganiseerd sporten, nog verder toenemen.

→ Trapveldjes en basketbalpleintjes dienen bij uitbreiding en vervanging in stadsvernieuwingsgebieden zoveel mogelijk te worden getransformeerd tot moderne, aantrekkelijke buurtsportvoorzieningen.

→ Bij de komende herziening van de Nota Spelen wordt de integraliteit van het gemeentelijk speelbeleid, o.a. in relatie tot het onderwijs- & jeugdbeleid en het sportbeleid, verder versterkt.

→ Sportclubs worden gestimuleerd om vaker *buiten* hun eigen accommodatie kennismakings- en stimuleringsactiviteiten te organiseren en daarbij ook de bestaande buurtsportvoorzieningen te benutten.

→ Het 'sport-inclusief' denken bij het inrichten, beheren en onderhouden van de openbare ruimte wordt gestimuleerd.

→ Het strand- en duingebied heeft een zeer grote aantrekkingskracht op wandelaars, fietsers, ruiters, mountainbikers en andere (sportieve) recreanten. Bij de verdere inrichting en het beheer van het gebied dient beter rekening gehouden te worden met deze belangrijke maatschappelijke betekenis van het gebied.

→ Bij de uitvoering van BOS-activiteiten zal de watersport nadrukkelijk uitgenodigd worden om een bijdrage te leveren aan programma's en arrangementen.

→ De concrete voorstellen in het waterplan "Waterbreed" voor de te realiseren vaarverbinding tussen Julianadorp en de stedelijke wateren, alsmede de totstandkoming van het 'rondje Den Helder' betekenen een belangrijke impuls voor de kleine watersport.

samenvatting hoofdstuk 10: financiën en planning

De uit de diverse beleidsvoorstellen voortkomende financiële consequenties worden in eerste instantie zoveel mogelijk opgevangen door herschikking van de beschikbare middelen voor sport binnen de gemeentebegroting en meerjarenraming.

In geval van nieuw beleid en/of investeringen die:

- niet realiseerbaar zijn zonder extra geld, danwel
- waarvan de positieve financiële effecten zich pas op langere termijn manifesteren (bijv. innovatieve investeringen),

worden de voorstellen tijdig en met financiële onderbouwing ingebracht conform de procedures van de P&C-cyclus (o.a. Voorjaarsnota).

Vervolgstappen	2006	2007	2008	2009	2010 ev
breedtesportbeleid					
- plan "Helders Samenspel"	u	u	u	u+e	
- BOS-projecten	u	u	u	u+e	
- introductie sportbuurtwerk in alle wijken	v+b	u	u	u+e	
- bewegingsconsulenten op alle basisscholen	v+b	u	u	u+e	
- introductie jeugdsportfonds	b	u	u	u	u+e
- beleidsprogramma "noden in de sport"	u+e				
- sport- & beweegmonitor	v+b	u	u	u	u
topsportbeleid					
- jeugd-topsportfonds	u	u+e			
commerciële sport					
- inzet sportaanbod bij sportstimulering, BOS e.a.	v	u	u	u	u
sportaccommodatiebeleid					
- realisering Helderse Sportboulevard, waaronder:					
* nieuwbouw of renovatie stedelijk zwembad	v+b	v+b	r	r+o	
* upgrading Quelderduyn	b+r	r+o			
* herinrichting sportpark Linie en ijsbaanterrein	v	v+b	u+o		
- herinrichting/ged. herbesteding verenigingsparken	v+b	v+u	u+o		
- multifunctionele sporthal Julianadorp (SAVO)	v+r	r+o			
- nieuw sportpark Julianadorp	b+v	v	v	v+b	r+o
- plan van aanpak sportaccommodaties incl. externe verzelfstandiging sportbeheer (sportbedrijf)	v	v+b	u		
tarieven- & subsidiebeleid					
- herziening tarieven- en subsidiestructuur	v	v+b	u	u	u+e
- nieuwe deelsubsidieverordening Sport		v+b	u	u	u+e
sport in de openbare ruimte					
- herziening Nota Speelbeleid	v+b	u			
- upgrading sportroutes duinzoom- en duingebied	b+u	u+o			
- vaarverbinding F&K-route/stedelijke wateren	v	b+r	r+o		

- beleidsvoorbereiding (v)

- uitvoering (u)

- evaluatie (e)

- besluitvorming (b)

- realisatie (r)

1. Ontwikkelingen en monitoring

1.1. algemene ontwikkelingen en trends in de sport

Oud-staatssecretaris mevrouw Erica Terpstra, thans voorzitter van de landelijke sportkoepel NOC*NSF, had het niet treffender kunnen stellen; 'de sport is een afspiegeling van de samenleving'. Als een van de grootste welzijnssectoren is de sport, ook door haar laagdrempeligheid, buitengewoon gevoelig voor trends en ontwikkelingen in de samenleving. Zo hebben ontwikkelingen als de stijging van welvaart, de ontzuiling, de individualisering, de opkomst van de 24-uurs economie, het consumentisme en de zgn. zapp-cultuur het 'sportlandschap' in vergelijking met enkele decennia geleden drastisch veranderd. Van oorsprong werd de Nederlandse sport gedomineerd door het aanbod van velerlei sportverenigingen, die vooral hun oorsprong en draagvlak vonden in de verzuilde samenleving van de vorige eeuw. Maar nu moeten we constateren dat er door de veranderde vraag inmiddels meer mensen *buiten* dan *in* verenigingsverband sporten. Als collectief vormen de sportclubs weliswaar nog steeds de belangrijkste groep van sportaanbieders, maar het ontwikkelen van lokaal sportbeleid vereist nadrukkelijk een veel breder perspectief. Niet alleen omdat er qua sportaanbod veel meer spelers op het veld zijn gekomen (o.a. bedrijven en andere instellingen dan sportclubs), maar ook omdat 'sport' veel meer verschijningsvormen heeft gekregen. Bij dit laatste valt te denken aan allerlei (nieuwe) vormen zoals fitness, skaten, mountainbiken, maar ook aan activiteiten als streetdance, kitesurfen, klimmen, nordic-walking e.d.

Opvallend is de enorme groei van de individuele en ongeorganiseerde sportbeoefening zoals het hardlopen (trimmen), toerfietsen, skaten e.d., alsmede de commercialisering van het sportaanbod, zoals de enorme opkomst van o.a. de fitness- en aerobic-sporten.

Dit is niet alleen het gevolg van de individualisering, maar ook van de demografische ontwikkelingen (vergrijzing) en de veranderende *motieven* en *houding* ten aanzien van sport.

- Bij het *motief* om te sporten zijn - naast plezier en sportieve ambitie - gezondheid (fit zijn) en het uiterlijk (schoonheidsideaal) steeds belangrijker geworden. Dit verklaart mede de enorme ontwikkeling van de diverse fitness- en aerobicsporten, alsmede het groeiende legioen trimmers, fietsers/mountainbikers en skaters e.d. Maar ook veiligheid en weerbaarheid worden steeds vaker genoemd als reden om te gaan sporten. Dit laatste heeft mede bijgedragen aan de groei van de diverse budosporten.
- Als het gaat om de *'houding'* is de sporter zich steeds meer gaan gedragen als een consument, als een klant van de sportaanbieder. De sporter wil sporten op de door hem of haar gewenste tijd, manier en niveau. Sporters worden steeds kritischer op de kwaliteit van het sportaanbod en nemen daarbij in veel gevallen de hogere kosten voor lief. De identificatie of solidariteit met een bepaalde sport of sportclub neemt af, de sporter stelt zijn of haar eigen wensen centraal. En de sportaanbieder moet maar zorgen dat aan de wensen van de sportconsument wordt voldaan. Ofwel, moet zijn aanbod heel vraag-gestuurd en flexibel inrichten.

Commerciële en andere sportaanbieders lijken hierin beter te slagen dan veel sportclubs die van oudsher een aanbod-gericht karakter hebben. Dit komt mede omdat – in tegenstelling tot bij de andere sportaanbieders – traditie en eigen verenigingscultuur nog steeds de meest bepalende factoren zijn bij het te voeren clubbeleid. Ingrijpende, maar vaak dringend noodzakelijke koerswijzigingen binnen een sportvereniging (bijvoorbeeld de omslag naar een meer professionele bedrijfsvoering of een fusie) komen daarom maar heel moeilijk tot stand. Het gevolg is dat, met uitzondering van enkele sporten, de ledenaantallen bij sportclubs teruglopen. Clubbestuurders wijten dit veelal aan de toegenomen concurrentie op de vrijetijdsmarkt en noemen daarbij televisie, computers en vakanties als grote boosdoeners.

Maar dit is slechts ten dele waar, want uit diverse onderzoeken is gebleken dat er niet zo zeer *minder* wordt gesport dan vroeger, maar vooral *anders*.

Daarbij is de taak van clubbestuurders en andere clubvrijwilligers er bepaald niet gemakkelijker op geworden. Want naast de toegenomen wet- en regelgeving, bijvoorbeeld ten aanzien van hun accommodatie, moeten door vrijwilligers gerunde sportclubs ook nog eens voldoen aan de wensen van de steeds kritischer wordende leden (sportconsumenten). Veel sportclubs kampen dan ook met een kwantitatief en kwalitatief vrijwilligerstekort.

1.2. overheden en sport

De gemeenten vervullen van oudsher een centrale rol binnen de lokale sport, enerzijds als voorwaardenschepper (accommodaties, exploitatiesubsidies) en anderzijds als stimulator (stimuleringsubsidies en -projecten). Gemeenten zijn verreweg de grootste financier van met name de georganiseerde sport, onder andere door de jaarlijkse kosten van instandhouding van de vele gemeentelijke sportvoorzieningen, (exploitatie)subsidies aan niet-gemeentelijke sportfaciliteiten en de sportstimuleringsgelden. Lokaal sportbeleid is voornamelijk een autonome, gemeentelijke aangelegenheid. Afgezien van incidentele, projectmatige impulsen is de financiële inzet van de andere overheden voor de sport qua omvang beperkt. Ter illustratie hieronder het bestedingenoverzicht:

- rijksoverheid: € 6,60 per inwoner per jaar (incl. landelijke sportkoepels en topsport)
- gemeenten (gem): € 44,-- per inwoner per jaar
- Den Helder: € 40,-- per inwoner per jaar

rijksoverheid

Ondanks de relatief beperkte omvang van de rijksbestedingen voor sport is de invloed van het rijk op het lokale sportbeleid groot. Door middel van gerichte impuls- en projectregelingen geeft het rijk nadrukkelijk richting aan het lokale beleid. De breedtesportimpuls (BSI) uit 1999 en de BOS-impuls van 2004 zijn daarvan goede voorbeelden.

In de nieuwe rijkssportnota "Tijd voor Sport" (sept. '05) wordt aangekondigd dat het rijk in de komende jaren extra projectmiddelen wil inzetten op 3 thema's c.q. speerpunten:

- "gezond door sport"
- "meedoen door sport"
- "sport aan de top"

De eerste twee speerpunten betekenen een intensivering van het reeds bestaande breedtesportbeleid, o.a. ingezet met de Breedtesportimpuls (1999) en de BOS-impuls (2004). Het laatste speerpunt betreft een intensivering van het landelijke topsportbeleid.

Het rijk komt later met het Uitvoeringsprogramma; daarin wordt opgenomen hoe het kabinet haar nieuwe sportbeleid wil concretiseren en uitvoeren. Vanzelfsprekend wordt vanuit onze gemeente getracht om in de komende jaren optimaal in te spelen c.q. te profiteren van nieuwe landelijke projectgelden en programma's.

provincie

Het sportbeleid van de provincie is vooral gericht op sportondersteuning, waarbij Sportservice Noord-Holland een centrale rol heeft. Deze provinciale steunfunctie voor de sport zorgt voor de ondersteuning van met name sportclubs door middel van voorlichting en cursussen. Daarnaast voert zij de werkgevers- en salarisadministratie uit voor de vele professionals die in dienst zijn bij sportclubs in de hele provincie (trainers, jeugdleiders, clubmanagers en -beheerders etc.).

Sinds een aantal jaren is Sportservice NH, naast het vorenstaande, actief betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van het doelgroepen- en breedtesportbeleid in de diverse regio's en gemeenten. In dat kader heeft de provincie via haar SPINH-plan (SPINH = Sportinfrastructuur in Noord-Holland) extra geld uitgetrokken voor de tot standkoming en, waar reeds aanwezig, versterking van regionale sportservicecentra. Met de sportservicebureau's in Den Helder, Schagen en Texel is de regio Kop van Noord-Holland inmiddels

volledig gedekt. Naast versterking van de sportinfrastructuur is de provincie in de komende jaren voornemens om een kwaliteitsimpuls voor sportvoorzieningen te realiseren. De uitwerking van dat beleid volgt nog. Vanzelfsprekend wordt vanuit onze gemeente getracht ook hier optimaal op in te spelen en eventuele (subsidie)mogelijkheden te benutten.

veranderende rol gemeente

De eerdergenoemde centrale rol van de gemeente voor de lokale sport zal ook in de toekomst blijven. Wel is een aantal belangrijke accentverschuivingen waar te nemen: Mede als gevolg van de eerste bezuinigingsgolven begin jaren '80 laten de gemeenten in toenemende mate het realiseren en/of exploiteren van sportvoorzieningen over aan sportclubs, stichtingen en marktpartijen, al dan niet voorzien van eenmalige of structurele gemeentelijke steun. Deze privatiseringstendens is nog steeds in volle gang. Het realiseren en exploiteren van sportaccommodaties wordt door steeds meer gemeenten niet langer als een kerntaak van gemeente zelf beschouwd.

- De voorwaardenscheppende rol van de gemeente verschuift dus steeds meer van het zelf exploiteren naar het subsidiëren van (het gebruik van) niet-gemeentelijke faciliteiten. Daarbij worden gemeentelijke diensten of afdelingen die verantwoordelijk zijn voor de instandhouding van sportaccommodaties in toenemende mate verzelfstandigd.

Daarnaast gaan de gemeenten steeds bewuster en gericht om met de maatschappelijke rol en potenties van de sport. Dit laatste heeft ertoe geleid dat sinds de eind jaren '90 veel meer aandacht is gekomen - en middelen zijn vrijgemaakt - voor de stimulerende rol van de gemeente. Met name de eerdergenoemde Breedtesportimpuls (BSI) van het ministerie van VWS in 1999 was voor de meeste gemeenten een directe aanleiding het lokale sportstimuleringsbeleid fors te intensiveren.

1.3. lokale situatie

De algemene ontwikkelingen, zoals hierboven omschreven, zijn goed herkenbaar in de Helderse situatie. Daarnaast kent de situatie van sport in Den Helder enkele specifieke kenmerken. In hoeverre die 'typisch Helder' zijn is niet te zeggen, maar dat is minder relevant. Niettemin moet bij de ontwikkeling van lokaal beleid wel terdege rekening worden gehouden met die specifieke eigenschappen.

Zo is een daarvan het versnipperde karakter van het sportaanbod in onze gemeente, met name in het deel benoorden de Doggersvaart. Van oudsher kent Den Helder een groot aantal verschillende clubs; veel meer dan in qua omvang vergelijkbare gemeenten. Onze gemeente kent ongeveer 120 verschillende sportclubs, terwijl dat er op grond van het landelijke gemiddelde ongeveer 60 zouden moeten zijn. De oorsprong is waarschijnlijk gelegen in het feit dat naast de verzuilde samenleving die ons hele land in de afgelopen eeuw kenmerkte, de stad Den Helder als het ware een 'dubbele verzuiling' kende als gevolg van de sterk hiërarchische cultuur als marinestad. Van een verzuilde samenleving is nauwelijks meer sprake, maar voorlopig zit Den Helder nog steeds met dat relatief grote aantal clubs en clubjes. Daarvan zijn er diverse waarbij - gelet op ledenaantallen en/of financiële draagkracht - misschien vraagtekens gezet kunnen worden bij hun bestaansrecht, maar die tot op heden nog bestaan bij de gratie van traditie en van wat het best kan worden omschreven als 'eigen-tokodrang'.

Geconcludeerd mag worden dat een gevarieerd sportaanbod weliswaar positief is, maar dat teveel versnippering niet bijdraagt aan een sterke, duurzame sportinfrastructuur.

De vraag is of in het sportbeleid iets gedaan kan of moet worden aan dat versnipperde karakter van de lokale sport. Immers, het verenigingsrecht is een grondrecht en clubs zijn

autonoom in hun doen en laten. Dit laatste laat echter onverlet dat de gemeente op grond van haar beleidsvrijheid een eigen afweging maakt en eisen of voorwaarden kan formuleren als het gaat om het financieel of facilitair ondersteunen met gemeentemiddelen en -voorzieningen. Als er naar het oordeel van de gemeente voor een bepaalde tak van sport of categorie van sporten ruim voldoende mogelijkheden aanwezig zijn, kan bijvoorbeeld besloten worden om de financiële of facilitaire ondersteuning van een club af te wijzen of stop te zetten. Om voor de toekomst een sterkere sportinfrastructuur te realiseren zal in het voorwaardenscheppende en stimulerende sportbeleid van de gemeente aandacht worden besteed aan het terugdringen van de versnippering.

Hierbij krijgt Julianadorp overigens aparte aandacht, want vanwege de perifere ligging is de waarborging van een gevarieerd sportaanbod in deze grote en jonge wijk belangrijk. Voorts zal bij het tegengaan van de versnippering in de sport en het versterken van de sportinfrastructuur, het samenwerken, clusteren en/of fuseren van sportclubs een belangrijk instrument kan zijn. Daarbij wordt niet alleen gedacht aan samenwerking en/of fusie tussen clubs met dezelfde tak van sport, maar juist ook tussen clubs met elk een ander, elkaar aanvullend/versterkend sportaanbod.

1.4. Helders onderzoek

In 2003 is door het team onderzoek & statistiek van onze gemeente een enquête gehouden over het sport- en vrijetijdsgedrag van de Helderse burgers. Op basis van de verwerkte informatie kan worden gezegd dat de sportdeelname in Den Helder vergelijkbaar is met de landelijke cijfers. In bijlage 1 van deze nota is een beknopte samenvatting opgenomen van de belangrijkste onderzoeksgegevens.

belang van onderzoek

Maatschappij en politiek zijn in toenemende mate geïnteresseerd in de concrete resultaten en effecten van het gevoerde beleid, niet op de laatste plaats om te kunnen beoordelen of het hieraan bestede gemeenschapsgeld doelmatig is ingezet. Ook subsidieverstrekkingen zoals het rijk eisen bij de verantwoording van projectgelden steeds vaker harde gegevens. Tot slot vergen nieuwe regelgeving op het gebied van overheidsfinanciën (waaronder de zgn. doelmatigheidstoets) en de modernisering van subsidiërelaties met instellingen dat beter inzicht wordt verkregen in de resultaten en effecten van het beleid.

Het bovengenoemde onderzoek van het team onderzoek & statistiek gaf weliswaar een aardig inzicht in de sportdeelname en -behoefte van de Helderse burger, doch het betrof een momentopname. In hoeverre het gevoerde beleid daadwerkelijk heeft bijgedragen aan meer sportdeelname en meer tevredenheid over het sportaanbod is op basis daarvan niet te zeggen.

sport- en bewegemonitor

Zowel in deze kadernota als straks in de nadere uitwerking van onderdelen van het sportbeleid zullen concrete doelen en resultaten worden geformuleerd. Om te kunnen beoordelen of deze ook bereikt worden, is het ontwikkelen van een adequate sport- en bewegemonitor van belang. Daarbij kan nauw samengewerkt te worden met onder andere de GGD, die ook incidenteel onderzoek doet naar bewegegedrag en gezonde levensstijl, alsmede met landelijke organisaties zoals het NISB (Nederlands Instituut voor Sport & Bewegen) dat samen met o.a. het sportwetenschappelijke Pim Mulier-instituut en het CBS een nationale sport- en bewegemonitor ontwikkelt. Vanzelfsprekend dient een nieuwe Helderse sportmonitor goed afgestemd te worden op andere lokale enquêtes en burgeronderzoeken (bijv. de jongerenomnibus).

- In 2006 wordt een voorstel voor een Helderse sport- en bewegemonitor nader uitgewerkt en voorgelegd.

Samenvatting hoofdstuk 1

- **Inmiddels sporten meer mensen *buiten* dan *in* verenigingsverband. Als collectief vormen de sportclubs weliswaar nog steeds de belangrijkste groep van sportaanbieders, maar het ontwikkelen van lokaal sportbeleid vereist nadrukkelijk een breder perspectief.**
- **De centrale rol van de gemeente voor de lokale sport zal ook in de toekomst blijven. De voorwaardenscheppende rol van de gemeente verschuift van het zelf exploiteren naar het subsidiëren van (het gebruik van) niet-gemeentelijke faciliteiten.**
- **Den Helder heeft een gevarieerd sportaanbod, doch het kenmerkt zich door een sterke versnippering. Mede daardoor staat bij diverse sportorganisaties het organisatorisch en financieel draagvlak onder druk. Om voor de toekomst een sterkere sportinfrastructuur te realiseren zal in het voorwaardenscheppende en stimulerende sportbeleid van de gemeente aandacht worden besteed aan het terugdringen van deze versnippering.**
- **In hoeverre het tot op heden gevoerde sportbeleid daadwerkelijk heeft bijgedragen aan meer sportdeelname en meer tevredenheid over het lokale sportaanbod is niet te zeggen. Om dat te kunnen beoordelen is een adequate sport- en beweemonitor van belang. In 2006 wordt een voorstel voor een Helderse sport- en beweemonitor nader uitgewerkt en voorgelegd.**

2. Integraliteit en doelstellingen

2.1. intrinsieke waarde en instrumentele inzet van sport

Sport werd en wordt gezien als een uitstekende en door veel burgers zeer gewaardeerde vorm van vrijetijdsbesteding. De belangstelling voor en deelname aan sport in de samenleving is relatief groot. Daarom heeft de gemeente van oudsher altijd het belang van sport zelf als belangrijkste reden gezien voor voorwaardenscheppend en stimulerend beleid en voor de inzet van gemeenschapsmiddelen. Met andere woorden; de 'intrinsieke waarde' van sport was oorspronkelijk de belangrijkste drijfveer voor het te voeren beleid.

In de afgelopen jaren is echter steeds meer het besef gekomen dat sport niet alleen omwille van de sport zelf belangrijk is, maar dat sport ook in sociaal-economisch en sociaal-maatschappelijk opzicht een belangrijke rol speelt.

Het bedrijfsleven en de reclamewereld weten het al heel lang. Maar ook overheden zien in toenemende mate in dat sport een belangrijke *economische* functie heeft. Door de grote actieve en passieve belangstelling voor sport in de samenleving, en de aantrekkelijkheid van sport voor de diverse media is sport big-business geworden. Handel, reclame en sponsoring zijn niet meer weg te denken in de sport. En omgekeerd: De sport is niet meer weg te denken in de wereld van handel, reclame en sponsoring. Wereldwijd gaan hier miljarden in om. Er wordt veel geld verdiend in en aan de sport.

Maar niet alleen op nationaal c.q. internationaal, maar ook op lokaal niveau zien we dit terug, onder andere in de sport-gerelateerde omzet van- en sportsponsoring door de lokale middenstand en horeca, tot aan bijvoorbeeld het door de gemeente ondersteunen van topsport omwille van economisch-promotionele motieven.

Sport heeft daarnaast ook een belangrijke *maatschappelijke* functie. Sport draagt bij aan de motorische, sociale en mentale ontwikkeling van met name de jeugd, aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid, aan sociale binding en de emancipatie van minderheids- en achterstandsgroepen, aan het terugdringen van *ongewenste* vrijetijdsbesteding (bijv. verveling en vandalisme), aan een gezonde leefstijl, aan de eigen identiteit van groepen, clubs, wijken en steden, etc.

sport als middel

Kortom, sport draagt ook bij aan waarden die buiten de sport zelf zijn gelegen: De 'instrumentele waarde' van de sport. Met name deze betekenis van de sport heeft in de afgelopen jaren geleid tot een verhoogde belangstelling voor sport vanuit politiek en bestuur. De inzet van sport als middel voor andere maatschappelijke doelen, variërend van stadpromotie tot aan volksgezondheid en buurtpreventie.

Het is duidelijk dat sport, onder andere door de brede belangstelling daarvoor in de samenleving en de laagdrempeligheid, grote instrumentele potenties heeft. Bij de thematische uitwerking van het lokale sportbeleid in de volgende hoofdstukken komt deze instrumentele inzet van sport telkens terug. Er liggen zeker nog nieuwe uitdagingen en kansen voor de sport in relatie tot diverse maatschappelijke doeleinden.

geen wondermiddel

Toch moet gewaakt worden voor te hoge verwachtingen. Sport is beslist geen maatschappelijk wondermiddel. De bijdrage die sport kan leveren zal van situatie tot situatie sterk verschillen. Het is daarbij ook de vraag in hoeverre de sport, en dan in het bijzonder de aanbieders van sport, deze nieuwe mogelijkheden willen zien als een uitdaging c.q. kans.

En in hoeverre is de sport in staat deze uitdagingen aan te gaan en kansen te benutten? Al eerder in paragraaf 1.1. en 1.3. is geconstateerd dat de grootste groep sportaanbieders, de sportclubs, het bepaald niet gemakkelijk heeft.

Als overheden, dus ook onze gemeente, willen dat de sport in de nabije toekomst (nog) intensiever wordt ingezet bij het bereiken van diverse, buiten de sport gelegen beleidsdoelen, dan zal de overheid diezelfde sport voldoende moeten ondersteunen en faciliteren om deze rol waar te kunnen maken.

- Het blijvend investeren in de intrinsieke waarde van sport en in de lokale sportinfrastructuur is noodzakelijk om in de volle breedte te kunnen profiteren van de inzet van sport als middel.

En daarbij blijft altijd gelden: Sport moet aantrekkelijk blijven, niet alleen voor de huidige en nieuw te werven sporters zelf, maar ook voor hen die er voor zorgen dat er gesport kan worden zoals clubbestuurders, (jeugd)leiders en alle andere vrijwilligers.

2.2. samenhang met andere beleidsvelden

In de vorige paragraaf is uitgebreid stilgestaan bij de instrumentele waarde van de sport. Dit impliceert dat de sport en het sportbeleid niet op zichzelf staan. Sport heeft op de eerste plaats een nauwe relatie met het lokale onderwijs- en welzijnsbeleid van onze gemeente. Maar er liggen ook duidelijke dwarsverbanden met het ruimtelijke en economische beleid. Met name waar het gaat om de belangrijke bijdrage die de sport als een van de grootste vrijetijdsectoren levert aan een aantrekkelijke stad om in te wonen en te recreëren, alsmede aan de werkgelegenheid (direct en indirect).

Bij de verdere uitwerking van het lokale sportbeleid moet er in ieder geval voor worden gezorgd dat het sportbeleid:

- ✓ geen strijdigheid oplevert met andere gemeentelijke beleidsdoelen, en;
- ✓ waar mogelijk een bijdrage levert aan het bereiken van andere beleidsdoelen.

In deze sportnota is in het bijzonder afstemming en aansluiting gezocht bij de volgende gemeentelijke beleidskaders:

- Strategienota 2015
- Raadsprogramma 2002-2006 Herkenbaar Beter
- Nota Volksgezondheid gemeente Den Helder (2004)
- Kadernota Jeugdbeleid en Lokaal Onderwijsbeleid "leren doe je overal" (2005)
- Accommodatienota (2000)
- Nota Vrijwilligersbeleid (in voorbereiding)
- Nota Wonen, Welzijn & Zorg (2005)
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (concept)
- Kadernota Onderwijshuisvesting (in voorbereiding)
- Diverse bestemmingsplannen
- Structuurvisie Stelling op Herhaling (2003)
- Aanwijzing beschermd stadsgezicht Stelling Den Helder (2005)
- Strategische Visie gemeente Den Helder (in voorbereiding)
- Sociale Structuurvisie (in voorbereiding in kader van implementatie WMO)
- Structuurvisie Julianadorp (in voorbereiding)
- Structuurplan Stadshart (2005)
- Wijkvisie Nieuw Den Helder (2004)
- Beleidsplan Stadspromotie (in voorbereiding)
- Evenementennota (2005)
- Duinzoomvisie en beleidsplan Natuur, Landschap & Stedelijk groen (BNLS)
- Waterbreed, waterplan voor Den Helder (2005)

2.3. doelstellingen lokaal sportbeleid

Bij het formuleren van het lokale sportbeleid en het uitwerken daarvan in een aantal thema's is het belangrijk om voorafgaand de doelstellingen te formuleren. Deze doelstellingen

moeten in ieder geval een op de sport gerichte uitwerking zijn van de belangrijkste algemene beleidsdoelstellingen van onze gemeente. Deze zijn op dit moment met name te vinden in de Strategienota 2015 en het Raadsprogramma 2002-2006. De in relatie tot de sport belangrijkste gemeentelijke doelstellingen zijn:

- De aantrekkelijkheid van Den Helder als stad voor wonen, werken en recreëren moet worden verbeterd.
- Uitgangspunt voor de verdere ruimtelijke ontwikkeling van Den Helder - ook in het kader van de Stelling Den Helder - blijft de groene geleding. De Groene Long, bestaande uit onder meer de Huisduinerpolder, de Linie, deel van Fort Dirksz Admiraal, de Nollen en Quelderduyn, blijft behouden.
- Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt in ieder geval “op basiskwaliteit plus” gebracht.
- In de nota sportbeleid wordt onder meer een visie uitgewerkt op de organisatiestructuur, het vrijwilligersbeleid en de professionalisering in de sport.
- Dit sportbeleid dient de basis te zijn voor de nieuwe subsidieverordening voor sport en stelt tevens criteria voor het (top/amateur) sportfonds.
- In deze raadsperiode wordt de lijn uitgezet voor het ontwikkelen van een nieuw sportpark voor Julianadorp.
- Na de pilot in Nieuw Den Helder wordt het sportopbouwwerk - gekoppeld aan Samenspel - ingezet voor alle wijken.
- Voor de uitvoering van de beleidsvoornemens op het terrein van de sport wordt een extra financiële injectie gerealiseerd in bestaande en nieuw te ontwikkelen sportaccommodaties, alsmede voor bestaande en nieuw te ontwikkelen sportbeoefening en sportstimulering.
- Bij de verdere uitwerking van het Duinzoomplan en uitvoering van de fiets- en kanoroute zal aandacht worden besteed aan de optimalisering van diverse recreatieve routes (onder andere ruitersport en mountainbiking).
- Voortdurende aandacht voor vrijwilligers is noodzakelijk. Dit geldt voor de professionele ondersteuning van vrijwilligers, de scholingsmogelijkheden, de werving van vrijwilligers e.d.

Bij de verdere uitwerking van de verschillende beleidsthema's in de sport zijn de bovenstaande gemeentelijke doelstellingen richting gevend.

2.4. Missie

Mede op basis van de bovenstaande doelstellingen kan voor het lokale sportbeleid de volgende missie worden geformuleerd.

Het sportbeleid moet leiden tot:

- 1. versterking en innovatie van de sport als aantrekkelijke en een van de belangrijkste vormen van vrijetijdsbesteding.**
- 2. bevordering van de sportdeelname onder met name de doelgroepen in achterstandssituaties en doelgroepen waarbij sportbeoefening een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling.**
- 3. integrale inzet van sport als instrument bij het nastreven van andere maatschappelijke doeleinden, waaronder volksgezondheid, maatschappelijke participatie en integratie.**
- 4. versterking van de lokale sportinfrastructuur (voorzieningen en organisaties).**

Toelichting ad 1, versterken intrinsieke waarde van sport

Hoewel met name de politieke aandacht voor sport vooral is gericht op de betekenis van sport voor diverse maatschappelijke waarden en doeleinden, is sport natuurlijk op de allereerste plaats voor veel burgers een aantrekkelijke manier om de vrijetijd in te vullen. Het vasthouden en verder versterken van die aantrekkelijkheid is een 'voorwaarde vooraf' om sport ook succesvol te kunnen inzetten voor andere doelen. Het sportbeleid moet aanbieders van sportactiviteiten en -faciliteiten daarom stimuleren en zo nodig ondersteunen bij het verder verbeteren en innoveren van hun aanbod.

Toelichting ad 2, stimuleren sportdeelname

- ✓ Sportstimulering is een van de gemeentelijke kerntaken, vooral in de richting van doelgroepen die zich in een achterstandssituatie bevinden. Het gaat daarbij niet alleen om de achterstand in sportdeelname, maar ook andere soms meervoudige achterstanden, waarbij het deelnemen aan sport & beweging extra kansen biedt en kan bijdragen aan het wegnemen van achterstanden.
- ✓ De jeugd is de belangrijkste doelgroep van lokaal sportstimuleringsbeleid, omdat sport & beweging een zeer belangrijke bijdrage levert aan de motorische, sociale en mentale ontwikkeling van opgroeiende kinderen en jongeren. De uitgangspunten die opgenomen zijn in de Kadernotitie "Leren doe je overal" (2005) vormen de leidraad voor het jeugdsportbeleid.
- ✓ Het sportstimuleringsbeleid zal vooral inhoud en uitvoering worden gegeven via enerzijds gericht gemeentelijk subsidiebeleid en anderzijds het breedtesportbeleid zoals dat wordt uitgevoerd door Sportservice Den Helder en haar samenwerkingspartners.

Toelichting ad 3, instrumentele inzet sport

In paragraaf 2.1. is stilgestaan bij de instrumentele waarde van sport. Voorbeelden waarbij sport kan worden ingezet in andere beleidsterreinen en -doelen zijn:

- ✓ Sport als middel bij de emancipatie en integratie van kwetsbare groepen
- ✓ Sport als middel bij het bevorderen van de volksgezondheid en zelfredzaamheid
- ✓ Sport als middel bij persoonlijke ontwikkeling en talentontwikkeling
- ✓ Sport als middel bij het bevorderen van sociale samenhang in buurten en wijken
- ✓ Sport als middel bij de preventie tegen overlast, vandalisme en kleine criminaliteit
- ✓ Sport als middel bij de ontwikkeling en herinrichting van de openbare ruimte
- ✓ Sport als middel bij het verbeteren van het voorzieningenniveau in stad en wijk
- ✓ Sport als middel bij het aantrekkelijker maken van Den Helder als woonstad
- ✓ Sport als middel bij de ontwikkeling van het toeristisch-recreatieve produkt
- ✓ Sport als middel bij stadspromotie en economische acquisitie
- ✓ Sport als middel bij het stimuleren van werkgelegenheid en arbeidstoeleiding

Toelichting ad 4, versterking lokale sportinfrastructuur

- ✓ Onder sportinfrastructuur wordt verstaan het geheel van voorzieningen en organisaties in de sport. Bij de zorg voor de sportinfrastructuur komt vooral de voorwaardenscheppende rol van de gemeente tot uiting. Versterking van de sportinfrastructuur betekent niet alleen dat de huidige voorzieningen op adequate wijze moeten worden onderhouden, maar ook dat de kwaliteit en veiligheid van sportvoorzieningen mee moeten groeien met de wensen van de sportconsument en de wettelijke richtlijnen. Dit stelt hoge eisen aan de organisaties die verantwoordelijk zijn voor beheer & exploitatie en voor de verzorging van het sportaanbod. De bedrijfsvoering van accommodatiebeheerders en sportaanbieders moet op eigentijds niveau worden gebracht. Met het beleidsprogramma 'Noden in de Sport' is hiervoor al een eerste aanzet gegeven. Innovatie en vraaggericht werken moeten centraal staan. Bijzondere aandacht is vereist voor de kwaliteitsontwikkeling en bedrijfsvoering van enerzijds de gemeentelijke sportvoorzieningen, en anderzijds van het sport- en faciliteitenaanbod van met name sportclubs. De ondersteuning van en

- professionaliteit binnen sportclubs en andere vrijwilligersorganisaties met een eigen sportaccommodatie dient te worden verbeterd.
- ✓ De versterking van de sportinfrastructuur vraagt ook om gericht beleid om de bereikbaarheid, bruikbaarheid en betaalbaarheid van de sport op het gewenste niveau te houden c.q. te verbeteren. Bij het verbeteren van de bereikbaarheid en bruikbaarheid zal het accent op de accommodaties en voorzieningen liggen. Bij het bevorderen van de betaalbaarheid van de sport wordt het beleid vooral gericht op de gebruikers zelf (burgers en clubs) en niet op de (exploitanten van) accommodaties.
 - ✓ Het versterken van de lokale sportinfrastructuur betekent tot slot ook dat een antwoord moet worden gevonden op het versnipperde karakter van het sport- en accommodatieaanbod in Den Helder. De doelmatigheid en efficiëntie van het gebruik van sportvoorzieningen moet worden verhoogd. Tegelijkertijd moeten kansen die samenwerking, clustering en multifunctionaliteit met zich mee brengen, optimaal worden benut.

Samenvatting hoofdstuk 2: Integralliteit en doelstellingen

→ **Het is duidelijk dat sport, onder andere door de brede belangstelling daarvoor in de samenleving en de laagdrempeligheid, grote instrumentele potenties heeft. Het blijvend investeren in de intrinsieke waarde van sport en in de lokale sportinfrastructuur is noodzakelijk om in de volle breedte te kunnen profiteren van de inzet van sport als middel.**

→ **Missie: het sportbeleid moet leiden tot:**

- 1. versterking en innovatie van de sport als aantrekkelijke en een van de belangrijkste vormen van vrijetijdsbesteding.**
- 2. bevordering van de sportdeelname onder met name de doelgroepen in achterstandssituaties en doelgroepen waarbij sportbeoefening een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling.**
- 3. integrale inzet van sport als instrument bij het nastreven van andere maatschappelijke doeleinden, waaronder volksgezondheid, maatschappelijke participatie en integratie.**
- 4. versterking van de lokale sportinfrastructuur (voorzieningen en organisaties).**

3. **Beleidsthema Breedtesport**

3.1. Situatiesbeschrijving

Tot voor 2000 bestond het gemeentelijk sportbeleid vrijwel uitsluitend uit het sportaccommodatiebeleid en had een overwegend voorwaardenscheppend karakter. Sportstimulering beperkte zich tot enkele doelgroep-gerichte subsidies (o.a. jeugdsport en aangepast sporten) voor sportclubs, -organisaties en voor incidentele activiteiten. Van een samenhangend breedtesportbeleid was echter nog geen sprake.

Het Helderse breedtesportbeleid kreeg voor het eerst structuur en gestalte toen eind 1999, in verband met de Breedtesport Impuls van toenmalig staatssecretaris Vliegenthart, het projectplan Samenspel werd opgesteld en het in 2000 het Sportservice Den Helder in het leven werd geroepen als uitvoerende instantie voor het breedtesportbeleid. Eind 2005 eindigt het project Samenspel, maar nu al kan gesteld worden dat dankzij het project een aantal belangrijke resultaten zijn geboekt:

- Op 16 van de 24 Helderse basisscholen zijn bewegingsconsulenten actief, waardoor het bewegingsonderwijs op deze scholen een aanzienlijke kwaliteitsimpuls heeft gekregen.
- Sportoriëntatie en sportstimulering onder schooltijd (tijdens de gymlessen) en na schooltijd (o.a. jeugdsportpas- en schoolsportactiviteiten) is aanzienlijk geïntensiveerd, waardoor kinderen een betere/bewustere sportkeuze maken, hetgeen leidt tot meer plezier in het sporten en op termijn tot minder sportuitval.
- Er is één stedelijk sportloket (fysiek en digitaal) voor alle burgers, sportclubs en organisaties, dat dankzij een goede dienstverlening, een scala van activiteiten en een actief PR-beleid een zeer brede bekendheid heeft binnen de Helderse samenleving.
- Steeds meer sportclubs en andere vrijwilligersorganisaties in de sport maken gebruik van het ondersteuningsaanbod van het sportservicebureau, dat mede dankzij haar backoffice/moederorganisatie Sportservice Noord-Holland, veel expertise kan inroepen om te helpen bij specifieke hulpvragen en problemen op het gebied van o.a. bestuur, beleid, organisatie, vrijwilligers, financiën, samenwerking en sportaanbod.
- Voor het eerst is sport expliciet ingezet als instrument in het kader van de leefbaarheid (o.a. Antillianenproblematiek) in de wijk Nieuw Den Helder, toen dankzij o.a. de CRIEM/van Boxtel-gelden, het sportbuurtwerk in deze wijk werd geïntroduceerd.
- De voorheen gescheiden werelden van onderwijs, welzijn en sport zijn door Samenspel aanzienlijk naar elkaar toegegroeid; op zowel beleids- als uitvoerend niveau vindt betere afstemming en steeds meer samenwerking plaats.

3.2. Evaluatie en aanbevelingen voortgezet breedtesportbeleid

Begin 2004 werd het tussentijdse evaluatieverslag van Samenspel door het veld, en door college & raadscommissie met instemming ontvangen. Alle betrokkenen waren positief over de tot dan bereikte resultaten en drongen aan op voortzetting – en waar mogelijk – versterking van het ingezette breedtesportbeleid. Onder andere vanuit de Adviesraad voor de Sport en de raadscommissie educatie, sport & cultuur zijn daarbij de volgende aanbevelingen gedaan:

- Gestimuleerd moet worden dat alle Helderse basisscholen gaan deelnemen aan het breedtesportbeleid. Kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs legt de basis voor een goede motorische, mentale en sociale ontwikkeling van kinderen, betere leerprestaties, betere/langdurige sportdeelname en een gezondere leefstijl.

- Er moet een betere afstemming en samenwerking komen tussen de zgn. verticale verenigingsondersteuning door sportbonden (tak van sport-gericht) en de zgn. horizontale verenigingsondersteuning op lokaal niveau door het sportservicebureau (niet tak van sport-gericht).
- Binnen het voortgezette breedtesportbeleid moet sportstimulering voor specifieke doelgroepen zoals jongeren (> 13 jaar) en ouderen (> 55 jaar) geïntensiveerd worden. Daarnaast moet meer organisatorische samenhang aangebracht worden tussen het breedtesportbeleid en het aangepast sporten (mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking, chronisch zieken).
- De instrumentele inzet van sport via het sportbuurtwerk dient te worden uitgebreid over alle wijken in Den Helder. Daarnaast moet de preventieve en curatieve inzet van sport in het kader van het volksgezondheidsbeleid en leefstijlbeleid samen met o.a. de GGD en zorgverzekeraars concreet gestalte krijgen.
- In het voortgezette breedtesportbeleid moet de inhoudelijke, organisatorische en financiële samenwerking tussen onderwijs, welzijn en sport verder worden versterkt en gestructureerd.
- Het nieuwe breedtesportplan dient ingericht te worden op basis van concrete deelproducten en, waar mogelijk, meetbare resultaten.

3.3. Integraal breedtesportbeleid

De breedtesport is bij uitstek het beleidsveld waar volop kansen aanwezig op samenhang en integraliteit met andere beleidssectoren en de instrumentele inzet van sport. Daarover is ook in hoofdstuk 2 al het een en ander gemeld. Hieronder de belangrijkste samenwerkingsterreinen voor de breedtesport:

3.3.1. Onderwijs- en jeugdbeleid:

Eind 2004 is de gemeentelijke kadernotitie "Leren doe je overal" uitgebracht, waarin de hoofdlijnen voor het lokaal onderwijs- en jeugdbeleid voor de komende jaren zijn weergegeven. Deze kadernotitie biedt belangrijke aanknopingspunten voor het te voeren breedtesportbeleid. Daarom zijn de kernelementen van de kadernotitie "Leren doe je overal" hieronder beknopt beschreven:

- Het lokaal onderwijs- en jeugdbeleid wordt gericht op het scheppen van optimale voorwaarden, die kinderen en jongeren kansen bieden om zich vanuit de eigen mogelijkheden en talenten zo goed mogelijk te ontwikkelen tot zelfstandige, verantwoordelijke, zorgzame, competente en democratisch ingestelde inwoners.
- Kinderen en jongeren moeten kennis vergaren en vaardigheden ontwikkelen die noodzakelijk zijn om zich later als werkend en/of ondernemend individu te kunnen handhaven in de samenleving van de toekomst, en om een bijdrage te leveren aan het maatschappelijk leven in het algemeen en van Den Helder in het bijzonder.

Het onderwijs- en jeugdbeleid wordt dus gericht op het scheppen van optimale ontwikkelingskansen en het zich eigen maken van alle noodzakelijke vaardigheden en competenties voor succesvol burgerschap. Vooruitstrevend is de doelstelling om de ontwikkelings- en leerprocessen die kinderen en jongeren op school doorlopen, met concrete activiteiten en programma's door te trekken in de naschoolse tijd: 'Leren doe je overal'.

Bij het ontwikkelen en aanleren van vaardigheden en competenties biedt de sport uitstekende mogelijkheden. Zo kunnen binnen- en buitenschoolse activiteiten en programma's op het gebied van sport & bewegen een belangrijke bijdrage leveren aan het door kinderen en jongeren ontwikkelen van bijvoorbeeld doorzettingsvermogen, sportiviteit

en respect (fairplay), samenwerken en communiceren (teamplay), incasseringsvermogen (kunnen verliezen), eigenwaarde en zelfvertrouwen (winnen), verantwoordelijkheid en initiatief nemen, organiseren, etc.

elke dag schoolsport

Ook de landelijke overheid heeft het belang van sport & bewegen in relatie tot onderwijs en opvoeding onderkend. In de nieuwe rijkssportnota stelt het kabinet zich ten doel dat in 2010 op 90% van alle basisscholen elke leerling dagelijks kan sporten, zowel binnen als buiten de schooluren. Deze doelstelling is lovenswaardig en sluit uitstekend aan op het hierboven omschreven gemeentelijke beleid. Doch in de komende tijd zal moeten blijken hoe het rijk deze wil realiseren. Consequentie is immers dat aanzienlijk meer middelen nodig zijn, niet alleen in personele zin (vakdocenten; bewegingsconsulenten), maar mogelijk ook t.a.v. de accommodaties (is hiervoor bij de scholen voldoende sportruimte beschikbaar?).

(foto: j. van de Water, sportservice Den Helder)

schoolzwemmen

Op dit moment vindt evaluatie plaats van het schoolzwemmen. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de inhoud van het programma en mate waarin de huidige aanpak bijdraagt aan de twee kerndoelen van het schoolzwemmen, namelijk de zwemvaardigheid en zelfredzaamheid enerzijds en de 'natte gym' anderzijds. Maar ook wordt gekeken naar de organisatorische aspecten, zoals het toezicht, de tijdsbesteding en het vervoer. De resultaten en aanbevelingen zullen in 2006 worden uitgebracht.

jeugdportfonds

Nog steeds staat de mogelijkheid om aan sport deel te nemen voor veel kinderen onder druk als gevolg van hun sociale en/of financiële (gezins)situatie. In het kader van het lokaal minimabeleid wordt aan minima enig soelaas geboden via de reeds langer bestaande zgn. 'cultuur- en sportbijdrage'. Op dit moment vindt onderzoek plaats naar de mogelijke invoering van een zgn. stadspas.

Ter aanvulling op dit beleid wordt binnenkort het Jeugdportfonds geïntroduceerd, expliciet bedoeld voor kinderen die om sociaal-economische redenen niet kunnen/mogen sporten of dreigen af te haken. Het in Amsterdam ontwikkelde en inmiddels Landelijke Jeugdportfonds staat hiervoor model. De middelen in het voormalige 'weeshuis-fonds' worden ingezet als startkapitaal voor dit fonds. Vanzelfsprekend wordt de nadere uitwerking en uitvoering van het jeugdportfonds goed afgestemd op het huidige en nieuw in ontwikkeling zijnde algemene minimabeleid.

3.3.2. volksgezondheid en gezonde leefstijl:

In de nieuwe rijkssportnota wordt meer sporten & bewegen beschouwd als een belangrijk instrument om de volksgezondheid te verbeteren. Het rijk presenteert binnenkort een nieuw nationaal actieplan 'Sport & bewegen', dat er onder andere toe moeten leiden dat in 2010 minimaal 65% van alle volwassenen voldoet aan de nationale beweegnorm (Nederlandse Norm Gezond Bewegen = minimaal 5 dagen per week minimaal een halfuur matig-intensief bewegen). Nu voldoet slechts 45% van de volwassenen aan deze norm.

Ook de vorig jaar vastgestelde Helderse nota Lokaal Volksgezondheidsbeleid biedt diverse mogelijkheden voor de instrumentele inzet van sport. Daarbij wordt gedacht aan het verder uitbouwen van sport- en bewegingsactiviteiten die een belangrijke bijdrage leveren aan:

- Gezondheidspreventie (voldoende sport & bewegen dragen bij aan het voorkomen van gezondheidsproblemen voor alle doelgroepen)
- Zelfredzaamheid (sport & bewegen dragen bij aan de vitaliteit en het langer zelfstandig kunnen blijven wonen en leven door met name ouderen)
- Stimuleren van een gezonde leefstijl (sport & bewegen stimuleren de bewustwording over een gezonde leefstijl van met name jongeren)
- Participatie en geestelijke gezondheid (sport & bewegen kunnen bijdragen aan de sociale participatie en zelfrespect, met name voor mensen met sociale- en geestelijke gezondheidsproblemen)
- Herstel bij lichamelijke en/of geestelijke gezondheidsproblemen (sport & bewegen kunnen curatief worden ingezet bij het herstelproces)

Het beleid op dit punt staat echter thans nog in de kinderschoenen, onder andere vanwege het ontbreken van middelen. Om de instrumentele inzet van sport in het gezondheidsbeleid daadwerkelijk gestalte te geven dienen:

- nieuwe samenwerkingsverbanden te worden gesmeed tussen Sportservice en sportorganisaties enerzijds en GGD, JGZ en andere aan gezondheid & preventie gelieerde organisaties anderzijds;
- nieuwe geldbronnen te worden gevonden c.q. beschikbaar gesteld.

(foto: j. van de Water, sportservice Den Helder)

3.3.4. integratie, leefbaarheid en wijkgericht-werken:

Met de inzet van het sportbuurtwerk in Nieuw Den Helder is al ervaring opgedaan en zijn resultaten geboekt. Het sportbuurtwerk houdt in het door middel van sport- en bewegingactiviteiten bereiken en activeren van allochtone en autochtone groepen die extra aandacht behoeven. Daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de emancipatie en integratie van deze aandachtsgroepen en aan het verder verbeteren van de leefbaarheid in met name kwetsbare buurten. Door het universele en laagdrempelige karakter blijken sport & bewegen buitengewoon effectief te zijn.

In het kader van het wijkgericht werken zal voor elke wijk concreet in beeld worden gebracht welke bijdrage de sport – en in het bijzonder de breedtesport – als beleidsinstrument levert en nog kan leveren aan de het bereiken, activeren en integreren van aandachtsgroepen en aan het verder verbeteren van de fysieke en sociale leefbaarheid in de wijken.

- Het handhaven van het sportbuurtwerk in Nieuw Den Helder en het vrij maken van extra middelen om deze succesvolle werksoort ook in andere wijken te kunnen inzetten, is daarvoor een vereiste.

3.4. Nieuw breedtesportplan: Helder(s)Samenspel 2006-2009

Met het oog op de evaluatieresultaten en daaruit voortgekomen aanbevelingen, alsmede het eindigen van de projectperiode Samenspel eind 2005, heeft Sportservice Den Helder een nieuw plan van aanpak voor de breedtesport opgesteld met de titel "Helder(s) Samenspel 2006-2009".

Innovatief is dat het nieuwe breedtesportplan, naast het algemene deel met de belangrijkste doelstellingen en uitgangspunten, is ingericht als een produktenboek. Volgens Sportservice moet de breedtesport bijdragen aan:

- een goede motorische, sociale en mentale ontwikkeling van jeugd
- een gezonde leefstijl van burgers
- maatschappelijke participatie en verbondenheid
- een scala van aantrekkelijke vrijetijdsmogelijkheden

In Helder(s) Samenspel 2006-2010 stelt Sportservice Den Helder zich ten doel om:

- De deelname aan sport & bewegen door de Helderse burgers verder te verhogen
- De lokale sportinfrastructuur en bewegingscultuur verder te versterken;

Sportservice wil dit bereiken door:

- ✓ Op alle basisscholen bewegingsconsulenten in de zetten
- ✓ De samenwerking met de huidige partners te intensiveren en samenwerkingsverbanden aan te gaan met nieuwe partners op het gebied van onderwijs, welzijn, volksgezondheid en sport
- ✓ Sport & bewegen op veel meer deelterreinen in de zetten als middel om maatschappelijke doelen te bereiken.

De resultaten die Sportservice in de periode 2006-2009 wil boeken zijn:

1. Het bewegingsonderwijs op alle deelnemende basisscholen wordt op een kwalitatief goed niveau gebracht en gehouden door de inzet van gekwalificeerde bewegingsconsulenten.
2. Alle sportorganisaties met een eigen accommodatie hebben een goed werkend beleids- en/of bedrijfsplan, dat regelmatig wordt geëvalueerd en geactualiseerd.
3. Het sport- en beweeggedrag van de Helderse burgers, berekend op grond van de landelijke beweegnorm, kent een toename van 3%.
4. Minimaal 3 sportverenigingen per wijk manifesteren zich meer in de wijk/buurt, ook buiten hun eigen accommodatie, en leveren een structurele bijdrage aan sportstimulering naast hun reguliere sportaanbod.
5. Met scholen voor voortgezet onderwijs en andere beleidspartners in de zgn. BOS-driehoek wordt structureel samengewerkt en worden activiteiten/arrangementen ontplooid die moeten leiden tot meer sportdeelname en een gezondere leefstijl onder jongeren.
6. In samenwerking met o.a. de WMD en sportorganisaties wordt in alle wijken een gevarieerd aanbod van sport & bewegen voor de doelgroep 55-plussers gerealiseerd.

Om deze resultaten te kunnen bereiken levert Sportservice een breed pakket van diensten en activiteiten, die zijn opgenomen in het produktenboek van Helder(s) Samenspel. Daarin worden per bestaande produktgroep en produkt de kostprijs op jaarbasis vermeld. Daarnaast zal onder andere met nieuwe, additionele projecten zo optimaal mogelijk worden ingespeeld op nieuwe beleidsprogramma's in het kader van bijvoorbeeld de nieuwe rijksnota "Tijd voor Sport".

- *Inkoop en nieuw budgetcontract:* Binnen de inhoudelijke en financiële kaders die de Raad stelt voor het te voeren breedtesportbeleid, kan het college op basis van het produktenboek van Helder(s) Samenspel de gewenste breedtesportprodukten inkopen. Deze inkoop wordt vastgelegd in een nieuw 4-jarig budgetcontract met Sportservice voor de periode 1 januari 2006 tot 1 januari 2010.

3.5. BOS-projecten (Buurt-Onderwijs-Sport)

Onlosmakelijk verbonden aan het lokaal breedtesportbeleid zijn de inmiddels ingediende en gehonoreerde projecten in het kader van het nieuwe rijksregeling Buurt-Onderwijs-Sport, kortweg: BOS-regeling.

De BOS-regeling is gericht op het tot stand brengen van structurele samenwerking tussen buurt(welzijns)-, onderwijs- en sportorganisaties, met als doel het op wijkniveau ontwikkelen en uitvoeren van binnen- en buitenschoolse activiteiten en arrangementen.

De rijkssubsidies voor deze projecten zijn maximaal 50% van de totale kosten, met een maximum van € 50.000 per project per jaar en gelden voor maximaal 4 jaar.

In samenwerking met de belangrijkste BOS-partners heeft onze gemeente inmiddels vijf (= het maximaal toegestane aantal per gemeente) BOS-projecten opgesteld en bij het rijk ingediend:

BOS-project:	projectgebied:	projectperiode:	doelgroep:	BOS-partners:	Status:
Chill-Out	Den Helder - west	juli 05 - juni 09	jongeren (VO/VMBO)	SAVO, Triton, Sportservice	toegekend
Move-It	Julianadorp	juli 05 - juni 09	jongeren (VO/VMBO)	SAVO, Triton, Sportservice	toegekend
Time-out	Dirksz Admiraal (om. Zwet/Etty)	jan 07 - dec 10	jongeren (VO/VMBO)	SAVO, Triton, Sportservice	herzien en aan te vragen
Helder(s) Beweegmanagement 1.	Centrum-Oost	jan 06 - dec 09	kinderen (BO)	Sportservice, scholen en buurthuizen	toegekend
Helder(s) Beweegmanagement 2.	De Schooten	jan 06 - dec 09	kinderen (BO)	Sportservice, scholen en buurthuizen	toegekend

Elk van de genoemde BOS-partners levert vanuit de eigen organisatie een directe bijdrage aan de uitwerking en uitvoering van de BOS-projecten. Het aandeel in de uitvoering van deze BOS-projecten vanuit het breedtesportbeleid (door Sportservice) staat vermeld in het produktenboek van het nieuwe breedtesportplan Helder(s) Samenspel, onder de produktgroep "Beweegmanagement".

De uitvoering van de BOS-projecten wordt, voor wat betreft het aandeel van Sportservice, inhoudelijk en organisatorisch geïntegreerd met de inzet van de bewegingsconsulenten en de sportopbouwwerkers in de scholen en wijken. Bij de uitvoering van de BOS-projecten wordt er naar wordt gestreefd om de in- en naschoolse stimuleringsactiviteiten niet alleen in de scholen en gymzalen, maar ook in de openbare ruimte en diverse verenigings-accommodaties te laten plaatsvinden. Voorts zal in het kader van de BOS-projecten onderzocht worden of de introductie van een jongerensportpas of jongerenvrijtijdsplas wenselijk en haalbaar is.

In de nieuwe rijkssportnota "Tijd voor Sport" (sept. '05) wordt aangekondigd dat het rijk het breedtesportbeleid, op basis van de speerpunten "gezond door sport" en "meedoen door sport", gaat intensiveren. Vanuit de Helderse BOS-projecten zal optimaal worden ingespeeld op deze nieuwe beleidsprogramma's door middel van additionele projecten (zie ook par. 5.3 en 5.4).

3.6. Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO) en aangepast sporten

De WMO is primair ontworpen om de maatschappelijke ondersteuning van burgers zoveel mogelijk op lokaal niveau te laten plaatsvinden en om (mede daarmee) op rijksniveau een bezuiniging te realiseren. Burgers worden geacht langer zelfredzaam te zijn, o.a. door de inzet van 'eigen' netwerken. De gemeenten dienen op basis van de WMO zorg te dragen voor collectieve ondersteuning van participatie voor alle burgers, inclusief kwetsbare groepen. "Meedoen" is het devies in de WMO.

De in de WMO genoemde prestatievelden sluiten aan op de doelstellingen die onder meer vanuit de sport- en welzijnssector al jaren worden nagestreefd. De sportsector illustreert dat wellicht nog het meest saillant. Al decennia lang zijn de gemeenten actief met het realiseren en ondersteunen van sportvoorzieningen en sportorganisaties, vanuit het streven een goede lokale infrastructuur tot stand te brengen. Meer en meer worden de *instrumentele* mogelijkheden van sport ingezien en benut.

Kansen voor WMO en sport

Uit de vorenstaande paragrafen moet geconcludeerd worden dat de uitvoerders van het lokale breedtesportbeleid en de organisaties met directe taken & verantwoordelijkheden binnen de WMO natuurlijke beleidspartners zijn die, nog meer dan in het verleden, moeten samenwerken om gemeenschappelijke doelstellingen te realiseren.

WMO en Aangepast Sporten

Waar sport en WMO elkaar concreet 'treffen' is op het gebied van Aangepast Sporten. Voor de hand ligt de integratie van de WVG, van waaruit verstrekkingen worden gedaan voor sportrolstoelen en (sport)vervoer, in de nieuwe WMO.

Maar daarnaast is in de gemeentelijke sportbegroting in totaal € 19.390,- (peil 2005) opgenomen ter stimulering & ondersteuning van het aangepast sporten. Dat budget is bedoeld voor:

- de StAS, de lokale sportkoepel Stichting Aangepast Sporten, die mede dankzij de jaarlijkse subsidie in de gemeente een groot aantal concrete sportactiviteiten uitvoert en ondersteunt;
- het SAS, het door Sportservice Noord-Holland uitgevoerde regionale Samenwerkingsverband Aangepast Sporten, waarin alle 9 regiogemeenten participeren en dat tot taak heeft het activiteiten aanbod voor aangepast sporten op lokaal en regionaal niveau te versterken, de voorlichting en promotie (o.a. 'Klas op Wielen') daarover te verzorgen, de individuele begeleiding, doorverwijzing en voorlichting (o.a. specifiek sportaanbod en WVG-mogelijkheden) te verzorgen en de samenwerking tussen sportaanbieders, ondersteunings- en hulpverleningsinstanties (zoals Heliomare, StAS, NEBAS/NSG, WVG-bureau's etc.) te bevorderen.

In het beleid voor aangepast sporten worden 3 doelgroepen onderscheiden: de lichamelijk gehandicapten, de verstandelijk gehandicapten en de chronisch zieken. Elke doelgroep vereist een specifieke aanpak en activiteiten aanbod. Het doel is het aanbod zoveel mogelijk onder te brengen bij reguliere sportaanbieders, zoals sportclubs. Alleen daar waar dat niet kan/lukt worden activiteiten verzorgd door de StAS of het SAS.

Binnen het aangepast sporten worden op dit moment nog diverse knelpunten ervaren die de deelname aan sportactiviteiten door de betreffende doelgroep belemmeren. Zie hiervoor de notitie van 28 juni 2005 van Sportservice Noord-Holland (uitvoerder SAS in de noordkop).

Binnen de nieuwe kaders van de WMO wordt in de toekomst gewerkt aan verbeteringen en oplossingen.

Samenvatting hoofdstuk 3: Breedtesport

→ **De breedtesport is bij uitstek het beleidsveld waar volop kansen aanwezig op samenhang en integraliteit met andere beleidssectoren en de instrumentele inzet van sport. Dit geldt met name voor beleid op het gebied van het jeugd & onderwijs ('Leren doe je overal'), volksgezondheid & gezonde leefstijl, en leefbaarheid & integratie (wijkgericht werken).**

→ **Het breedtesportbeleid draagt bij aan:**

- een goede motorische, sociale en mentale ontwikkeling van jeugd
- een gezonde leefstijl van burgers
- maatschappelijke participatie en verbondenheid
- een scala van aantrekkelijke vrijetijds mogelijkheden

→ **Het college koopt op basis van het produktenboek van Helder(s) Samenspel de gewenste breedtesportprodukten in. Deze inkoop wordt vastgelegd in een nieuw 4-jarig budgetcontract met Sportservice voor de periode 1 januari 2006 tot 1 januari 2010.**

(foto: j. van de Water, sportservice Den Helder)

4. Beleidsthema Topsport

4.1. voorgeschiedenis

In november 2002 stelde de gemeenteraad de beleidsnotitie Topsportondersteuning gemeente Den Helder en de tijdelijke deelsubsidieverordening Ondersteuning Topsport vast. Een en ander vloeide voort uit de in 2001 aan het noodlijdende topbasketball toegekende reddingsbijdrage, waarbij gelijktijdig door de Raad werd besloten tot het instellen van een Topsportfonds.

Op grond van de beleidsnotitie en de deelsubsidieverordening 2002 zijn tot medio 2005 de volgende topsportsubsidies toegekend:

sportseizoen:	aantal toegekend:	totaalbedrag:
2001 - 2002	1	€ 124.790
2002 - 2003	4	€ 125.000
2003 - 2004	7	€ 116.853
2004 - 2005	12	€ 53.561

4.2. Evaluatie topsportbeleid

De Adviesraad voor de Sport heeft vanaf 2004 een belangrijke bijdrage geleverd aan de evaluatie van het tot dan gevoerde topsportbeleid. Het oordeel van de adviesraad luidt:

- Topsportondersteuning draagt bij aan de sportieve en promotionele uitstraling van de stad Den Helder en dient daarom gecontinueerd te worden.
- Maar de prioriteit van het gemeentelijk sportbeleid dient onvoorwaardelijk bij de breedtesport gelegd te worden, hetgeen betekent dat gemeentelijke topsportondersteuning nimmer mag leiden tot aantasting van budgetten voor de breedtesport. Bij het zoeken naar middelen voor topsportbeleid dient daarom primair gekeken te worden naar budgetten voor economische stimulering en stadspromotie.
- Indien het topsportbeleid wordt gecontinueerd dient overwogen te worden om naast het Topsportfonds een Talentontwikkelingsfonds in het leven te roepen, zodat ook veelbelovend sporttalent dat nog (net) niet voldoet aan het zgn. topsportcriterium toch in zijn of haar ontwikkeling ondersteund kan worden.

De bijdrage die de topsport, en het ondersteunen daarvan door de gemeente, leveren aan de sportieve en promotionele uitstraling voor de stad zijn moeilijk meetbaar.

Toch is het gegeven dát er een positief effect is algemeen aanvaard. Daarbij mag ook het effect op de zgn. interne promotie, ofwel de bijdrage die door Helderse topsport geleverd wordt aan het gevoel van eigenwaarde, trots en identiteit aan burgers als inwoners van deze stad, niet uit het oog worden verloren. Ook in die zin draagt topsport, en het ondersteunen daarvan door de gemeente, bij aan de aantrekkelijkheid van Den Helder als woon- en vestigingsplaats.

Het belang van topsport voor de sportstimulering en sportbeleving is evenmin te kwantificeren. Niettemin is uit diverse onderzoeken en ervaringen elders in den lande naar voren gekomen dat dat effect vaak overschat wordt. Sommige onderzoekers gaan zelfs zover door te stellen dat het zgn. 'Ard & Keessie-effect' eigenlijk niet bestaat. Nu gaat deze conclusie ons te ver. Maar als onder andere gekeken wordt naar bijvoorbeeld de bezoekersaantallen bij Helderse topsportactiviteiten en de ledenaantallen in de betreffende takken van sport, dan moeten de effecten van topsport op de lokale sportstimulering en sportbeleving niet te hoog worden ingeschat.

De toegevoegde waarde van lokaal topsportbeleid dient dan ook eerder gezocht te worden in de sfeer van naamsbekendheid, stadspromotie en versterking stedelijke identiteit, dan dat het een essentiële bijdrage levert aan de lokale sport zelf.

*NOC*NSF-criterium*

In het kader van de evaluatie van het topsportbeleid eerder dit jaar is in de Raad ook discussie geweest over het zgn. NOC*NSF-criterium: Topsporters komen alleen in aanmerking voor ondersteuning indien hun sportbond is aangesloten bij NOC*NSF. De reden voor dit criterium is om te voorkomen dat er subsidierechten ontstaan voor de vele activiteiten die in het grijze gebied zitten tussen sport en goedbedoelde hobby of folklore. Nadeel van dit criterium is dat activiteiten die door veel mensen toch als 'sport' worden ervaren, maar niet vallen onder een NOC*NSF-gelieerde sportbond, geen topsportsubsidie kunnen krijgen. De raadsdiscussie heeft niet geleid tot aanpassing van het beleid op dit punt. Het NOC*NSF-criterium is derhalve gehandhaafd.

4.3. hoofdpijnen nieuw topsportbeleid

Mede op grond van de evaluatieresultaten wordt het gemeentelijk topsportbeleid voor de komende jaren als volgt ingericht:

- Het topsportbeleid wordt verdeeld in twee sporen.
- Het eerste spoor, voortaan genaamd **topsport-promotiebeleid**, is uitsluitend bedoeld voor de absolute (inter)nationale top, die een nadrukkelijke bijdrage levert aan de naamsbekendheid en het imago van de stad Den Helder. Alleen dát, gerelateerd aan onder andere de hoeveelheid media-exposure en het (financiële) draagvlak onder het lokale/regionale bedrijfsleven (sponsors), is bepalend voor de mate van ondersteuning vanuit dit budget. Gelet op het accent op naamsbekendheid, stadsimago en promotie dient dit topsport-promotiebudget inhoudelijk, budgettair en qua uitvoering te worden geïntegreerd in, c.q. vast onderdeel te worden van het stedelijk promotiebeleid en de daaraan verbonden budgetten.
- Het tweede spoor, voortaan genaamd **topsport-jeugdfonds**, is uitsluitend bestemd voor het ondersteunen van jeugdige topsporters, die op grond van reeds geleverde, door de betreffende sportbond erkende en gewaardeerde sportieve prestaties, over bijzonder toptalent beschikken en een reëel perspectief hebben op doorstroming naar de echte (inter)nationale top. Omdat het accent ligt op (top)talentontwikkeling kan het topsport-jeugdfonds inhoudelijk, financieel en qua uitvoering worden aangehaakt bij het (jeugd)sportbeleid. Bij de uitvoering van dit beleid blijft het zgn. NOC*NSF-criterium gehandhaafd.

4.4. Structureel budget; nieuwe topsport-subsidieverordening

Bij de vaststelling van de gemeentebegroting 2005 in november 2004 heeft de Raad besloten voortaan, dus structureel € 25.000 in de sportbegroting op te nemen voor de uitvoering van het tweede beleidsspoor: het topsport-jeugdfonds.

Inmiddels is, wederom in nauwe samenwerking met de Adviesraad voor de Sport, voor het topsport-jeugdfonds een nieuwe deelsubsidieverordening opgesteld en in juli 2005 door de Raad vastgesteld. Het nieuwe beleid en de nieuwe deelsubsidieverordening treden in werking met ingang van het sportseizoen 2005-2006.

Het beleid zal na twee seizoenen, dus in het najaar van 2007 worden geëvalueerd.

Tijdens de inspraakprocedure ter voorbereiding op deze kadernota is door basketballvereniging Yellow Bike aangegeven dat de gerichtheid van de nieuwe jeugd-topsportregeling op de ondersteuning van individueel jeugdig toptalent voor (verenigingen met) teamsporten/sporters nadelig is. Het is na de evaluatie in 2004 van het vroegere topsportbeleid echter een bewuste keuze van de Raad geweest om het nieuwe beleid te richten op de ondersteuning van jeugdtalenten. Daar is ook het budget van € 25.000 per jaar op afgestemd. Het alsnog overgaan tot het verstrekken van subsidies aan (topsport)verenigingen vergt niet alleen aanpassing van het beleid en de deel-subsidieverordening door de Raad, maar tevens heroverweging (ophoging) van het budget. Individueel toptalent in alle (NOC*NSF-)takken van sport – dus ook teamsporters – komen in aanmerking voor een individuele bijdrage uit het topsport-jeugdfonds. Dat dient te gebeuren op basis van een seizoensbegroting. Verenigingen hun individuele talenten (toptalenten die bijv. in de nationale jeugdselecties spelen/trainen) helpen bij de aanvraag en daarbij in de begroting een doorrekening opnemen van de onkosten die de vereniging voor het betreffende toptalent maakt (trainers, vervoer, zaalhuur etc.). Indien deze doorrekening van verenigingsonkosten op realistische basis gebeurt, dan is dat subsidiabel. Het is zaak dat deze kosten voorts netjes tussen de vereniging en het betreffende toptalent worden verrekend. Op deze manier wordt niet alleen het individuele toptalent vanuit het topsport-jeugdfonds ondersteund, maar indirect ook de vereniging die zorgt voor de opleiding en faciliteiten. Wijziging van het beleid en de verordening, zoals vorig jaar door de Raad vastgesteld, is dan niet nodig.

Samenvatting hoofdstuk 4: Topsport

→ **Het topsportbeleid wordt verdeeld in twee sporen:**

→ **Het topsport-promotiebeleid is uitsluitend bedoeld voor de absolute (inter)nationale top, die o.a. via forse media-exposure een nadrukkelijke bijdrage levert aan de naamsbekendheid en het imago van de stad Den Helder. Gelet op het accent op naamsbekendheid, stadsimago en promotie wordt het topsport-promotiebeleid geïntegreerd in het stedelijk promotiebeleid en de daaraan verbonden budgetten.**

→ **Het topsport-jeugdfonds is bestemd voor het ondersteunen van jeugdige topsporters, Omdat het accent ligt op (top)talentontwikkeling wordt het topsport-jeugdfonds aangehaakt bij het (jeugd)sportbeleid. Hiervoor is € 25.000 structureel in de sportbegroting beschikbaar.**

→ **Bij de uitvoering van het topsportbeleid blijft het zgn. NOC*NSF-criterium gehandhaafd.**

→ **Het topsportbeleid wordt in 2007 geëvalueerd.**

5. **Beleidsthema Sportevenementen**

5.1 Situatiebeschrijving

Jaarlijks wordt een groot aantal evenementen en activiteiten georganiseerd op onder andere sportief, cultureel, recreatief en maritiem gebied. Deze evenementen en activiteiten zijn belangrijk voor de stad, met name voor de interne (eigen burgers) en externe (dagjesmensen, toeristen) stadspromotie.

De gemeente heeft recent haar evenementenbeleid geactualiseerd. De beleidsnota "Den Helder gevierd!" is door de Raad vastgesteld. Daarin wordt onder andere onderscheid gemaakt tussen 'evenementen' en 'activiteiten'. Dit onderscheid is van belang om de inzet van gemeentelijke faciliteiten en middelen voor stadspromotie en evenementen gericht en effectiever in te zetten. Volgens het nieuwe beleid is een evenement:

- "een openbaar toegankelijke vertoning of gebeurtenis van tijdelijke aard die doelbewust is georganiseerd, is gericht op een relatief groot publiek, die bijdraagt aan verbetering van de identiteit van de stad en die een (boven)lokale, regionale of (inter)nationale uitstraling heeft".

Volgens de evenementenlijst van het jaar 2004 werden in onze gemeente in totaal maar liefst 470 evenementen en activiteiten georganiseerd. Daartoe worden overigens reguliere sportactiviteiten, zoals competitiewedstrijden e.d. (ongeacht het niveau) niet gerekend. Na toepassing van de bovengenoemde evenementen-definitie bleven er uiteindelijk slechts 27 'echte' evenementen over; verreweg de meeste waren dus activiteiten.

Ook voor de sport speelt sterk de vraag wat een 'evenement' is en wanneer sprake is van een min of meer regulier sportgebeuren. Als deze vraag vanuit de (sport)organisatie zelf wordt beantwoord, ontstaat bij organisatoren/clubs al heel snel het gevoel dat een bepaald sportgebeuren een 'evenement' is. Maar als deze vraag vanuit de (stads)promotionele invalshoek wordt beantwoord, moet vooral gekeken worden naar de mate van publieke belangstelling, media-aandacht en PR-effecten onder andere gericht op het bedrijfsleven.

Van het hiervoor genoemde aantal van 470 activiteiten is ongeveer de helft aan te duiden als een sportactiviteit of een activiteit met een sportieve inslag. De sport is dus een zeer belangrijke leverancier van activiteiten. Daarvan waren er in 2004 maar 6 aan te duiden als een evenement.

5.2. Doelstellingen nieuw evenementenbeleid

In de nieuwe Evenementennota "Den Helder gevierd!" zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- evenementen moeten de identiteit en het gewenste imago van Den Helder versterken;
- de uitstraling en profilering van Den Helder als stad aan zee moeten worden versterkt door vernieuwende evenementen, ook op het gebied van kunst & cultuur;
- de toeristisch-economische potentie van de maritieme sector en de Noordzeekuststrook moeten door middel van evenementen beter benut worden;
- het cultuurhistorisch profiel van Den Helder moet door passende evenementen aangescherpt worden;
- voor jongeren moet een gevarieerd aanbod komen van evenementen;
- er moet uitbreiding komen van het aantal toeristische evenementen in hoog- en laagseizoen.

5.3. Kansen voor de sport

Om vanuit de sport een (nog) betere bijdrage te kunnen leveren aan het evenementenaanbod en de promotie van de stad, zullen sportieve activiteiten die op dat vlak duidelijk potentie hebben, zich moeten ontwikkelen van een 'deelnemers'-activiteit, naar een 'publieks'-evenement. Dat kan door:

- Het beter inspelen op imagoversterkende thema's.

Voorbeeld: Het maritieme karakter van Den Helder is een positief, kenmerkend imago-onderdeel voor de stad. Het evenementenbeleid is er op gericht om de positieve kenmerken verder te versterken en te promoten. Het ligt daarom voor de hand om Den Helder, meer en beter dan in het verleden, te profileren als een watersportstad. Watersportevenementen kunnen daaraan een belangrijke bijdrage leveren. Een ander goed voorbeeld is de in 2006 in Den Helder te organiseren start van de ENECO-tour voor wielersporters. Door een bewuste route- en locatiekeuze, professionele organisatie en de zware inzet op de (inter)nationale media, worden de voor Den Helder imagoversterkende kenmerken optimaal voor het voetlicht gebracht.

- Het combineren van activiteiten.

Bekeken kan worden of activiteiten van verschillende (sport)organisaties, die tot op heden los van elkaar worden georganiseerd, gecombineerd kunnen worden. Bijvoorbeeld door deze op één dag of weekend, of op één locatie te organiseren. Ook door samen voor één thema of specifieke doelgroep te kiezen kunnen dwarsverbanden worden gelegd (bijv. paspartout) tussen verschillende activiteiten. Daarbij hoeft niet alleen binnen de sport gekeken te worden, maar moet ook nadrukkelijk gezocht worden naar samenwerkingsmogelijkheden buiten de sport (bijv. cultuur, jongeren of toerisme). Op die manier wordt een breed assortiment aan vermaak geboden, dat meer publiek trekt dan elk van de afzonderlijke activiteiten.

Een voorbeeld zou kunnen zijn het houden van een Helderse watersportweekend, waarbij diverse vormen van watersport aan bod komen met wedstrijden en demonstraties, aangevuld met randactiviteiten op het gebied van bijvoorbeeld muziek, een braderie met watersportmateriaal, beurs voor tweedehands schepen etc.

Er moet wel rekening mee gehouden worden dat met name vrijwilligersorganisaties/clubs vaak waarde hechten aan hun eigen, vaak terugkerende, activiteiten en aan de al jaren ingeburgerde gang van zaken. Het is zaak deze 'natuurlijke' weerstand om te buigen naar het inzicht dat het combineren van activiteiten uiteindelijk tot meer draagvlak, waardering en uitstraling zullen leiden, niet alleen voor de stad Den Helder maar ook voor de organiserende instanties/clubs zelf.

- Activiteiten in de openbare ruimte

Verreweg de meeste georganiseerde sportactiviteiten vinden plaats op of in de desbetreffende sport- c.q. clubaccommodaties. Indien een organisatie, bijvoorbeeld om sport- of clubpromotionele redenen, de ambitie heeft haar activiteit te ontwikkelen tot een echt publieksevenement, kan overwogen worden daarvoor een lokatie te kiezen die meer kansen biedt op grote publieke belangstelling. Reeds bestaande voorbeelden zijn de diverse sportieve activiteiten op o.a. het Julianaplein, in de Koopvaardersbinnenhaven of het openbare park Quelderduyn. Maar ook op wijkniveau liggen hier mogelijkheden. Organiseer eens een jeugdinstuif- of toernooi in of nabij het wijkcentrum in plaats van in de 'beslotenheid' van de eigen sportaccommodatie. Het motto daarbij is: 'wacht niet tot het publiek naar je toe komt, maar zoek het publiek zelf op.' Tot slot, om het nautische thema maar weer aan te halen, zou ook de Helderse zeewering veel vaker het decor kunnen zijn voor sportieve evenementen. Sommigen hebben de zeewering als eens de grootste 'tribune' van ons land genoemd.

➤ Nieuwe deelsubsidieverordening voor publieksactiviteiten
Tegelijk met de Evenementennota heeft de Raad tevens de nieuwe deelsubsidieverordening voor evenementen en overige publieksactiviteiten vastgesteld. Ook sportorganisaties kunnen via deze regeling een gemeentelijke bijdrage aanvragen voor hun evenementen en publieksactiviteiten, mits deze voldoen aan de subsidiecriteria in deze verordening.

Samenvatting hoofdstuk 5: Sportevenementen

→ **Om vanuit de sport een (nog) betere bijdrage te kunnen leveren aan het evenementenaanbod van de stad, zullen sportieve activiteiten die op dat vlak duidelijk potentie hebben, zich moeten ontwikkelen van een 'deelnemers'-activiteit, naar een 'publieks'-evenement. Dat kan door beter in te spelen op imagoversterkende thema's, het combineren van activiteiten en benutten van de openbare ruimte voor activiteiten.**

→ **Sportorganisaties kunnen een gemeentelijke bijdrage aanvragen voor hun publieksactiviteiten en evenementen, mits deze voldoen aan de subsidiecriteria in de deelsubsidieverordening voor publieksactiviteiten.**

(foto: j. van de Water, sportservice Den Helder)

6. Beleidsthema Commerciële sport

6.1. Situatiesbeschrijving

Er is al jaren sprake van commercialisering van de sport. In principe kunnen verenigingssport en commerciële sport naast elkaar bestaan en elkaar aanvullen. Voordeel van een commercieel sportaanbod is dat burgers daar op flexibele wijze gebruik van kunnen maken op tijden dat het hem of haar schikt en dat er geen clubverplichtingen zijn. Nadeel van commerciële sport is dat de kosten om er gebruik van te maken veelal hoger zijn dan het lidmaatschap van een vereniging. Het marktaandeel van verenigingssport wordt steeds minder, terwijl dat van de commerciële en ongeorganiseerde sport groeit.

6.2. Ontwikkeling commercieel sportaanbod

Dansscholen, sportscholen/fitnesscentra, golfbanen en de tennis/squashcentra zijn de bekendste voorbeelden van commerciële sportaanbieders. In de laatste jaren is, op de golven van allerlei trends en hypes, een enorme diversiteit aan commercieel sportaanbod ontstaan. Bijvoorbeeld in de sfeer van 'avontuur & fun' (o.a. klimmen, paintball, parasailing en andere outdoor- en survival-achtige activiteiten) en in de sfeer van leisure & lifestyle (bijv. golf, grote watersport, ruitersport). Maar ook de populariteit van de zgn. 'café-sporten', zoals de diverse biljartvormen en darts, is nog altijd groeiende en worden - ook buiten de café's - veelal in een commerciële setting aangeboden. Naast de sportspecifieke betekenis dragen dergelijke sportvormen ook in toenemende mate bij aan ontmoeting en sociale participatie.

(foto: Classic Gym Julianadorp)

6.3. Bedrijfssport

Naast commerciële en ongeorganiseerde sport zijn ook bedrijfssportclubs een concurrent voor de "gewone" sportclubs. Omdat dergelijke clubs veelal gefaciliteerd worden door de betreffende bedrijven en verder geen commerciële doeleinden nastreven, is het sportaanbod vaak relatief goedkoop. Het fenomeen van "bedrijfssportclubs" is veel voorkomend verschijnsel in gemeenten waar grote werkgevers zijn gevestigd die een dominante positie op de lokale arbeidsmarkt hebben. Bekende voorbeelden zijn Philips in Eindhoven en Corus in Velsen.

In Den Helder spelen vooral de diverse defensie-sportverenigingen een belangrijke rol in het lokale sportaanbod. Veel (oud-)werknemers van defensie en hun gezinnen maken hiervan gebruik.

6.4. Gemeentelijke positie t.o.v. commerciële sport en bedrijfssport

Commerciële sport vormt weliswaar een belangrijk deel van het stedelijk sportaanbod maar wordt, vanwege het bepaalde in de Algemene subsidieverordening omtrent commerciële doeleinden, niet financieel ondersteund door de gemeente. Aanbieders van commerciële sport worden door de gemeente primair beschouwd en behandeld als gewone ondernemingen. Daar waar door commerciële sportaanbieders gebruik wordt gemaakt van gemeentelijke faciliteiten, zal dat in beginsel plaatsvinden op basis van kostendekkende gebruikstarieven.

Maar deze benadering laat onverlet dat commerciële sportaanbieders, naast sportclubs, prima een rol kunnen spelen bij:

- Het ontwikkelen van sport- en beweegactiviteiten die gericht zijn op sportoriëntatie en sportstimulering. Zo is het goed denkbaar dat in de te ontwikkelen sport- en bewegarrangementen in het kader van bijvoorbeeld BOS-projecten ook activiteiten van commerciële sportaanbieders worden opgenomen.
- Het versterken van de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid van Den Helder. Mede dankzij de unieke geografische en landschappelijke kwaliteiten van Den Helder leveren diverse commerciële vormen van sport en leisure een bijdrage aan de aantrekkelijkheid van het toeristisch-recreatieve product. Commerciële initiatieven die in dit opzicht een versterking betekenen, bijvoorbeeld de uitbreiding van golfbanen, dienen te worden gestimuleerd en ondersteund vanuit het toeristisch-economisch beleid.

Omdat bedrijfssportverenigingen statutair niet openstaan voor alle inwoners van de gemeente komen zij op grond van het bepaalde in de Algemene subsidieverordening niet in aanmerking voor eventuele gemeentelijke subsidies.

Samenvatting hoofdstuk 6: Commerciële sport

→ **Aanbieders van commerciële sport worden door de gemeente primair beschouwd en behandeld als gewone ondernemingen.**

→ **In sport- en bewegarrangementen in het kader van bijvoorbeeld BOS-projecten kunnen ook activiteiten van commerciële sportaanbieders worden opgenomen.**

→ **Commerciële sportinitiatieven die een versterking betekenen van het toeristisch-recreatieve produkt dienen vanuit het toeristisch-economisch beleid te worden gestimuleerd en ondersteund.**

7. **Beleidsthema Sportaccommodaties**

Sportaccommodaties vormen een belangrijk onderdeel van de lokale sportinfrastructuur. Voor het gemeentelijke sportbeleid zijn de sportaccommodaties echter geen doel op zich, maar een middel of beleidsinstrument om deelname aan sport & bewegen mogelijk te maken en te stimuleren.

7.1. sportaccommodaties en ruimtelijk beleid

De nieuwe rijksnota Tijd voor Sport besteedt ook aandacht aan de ruimte voor sport. Bij stedenbouwkundige ontwikkelingen en de realisering van woningbouwprogramma's staat de ruimte voor groen, recreatie, spelen en sport toch vaak onder druk. Het Kabinet heeft daarom in de nieuwe nota een streefnorm opgenomen: Minimaal 75 m² per woning voor groen, recreatie, spelen en sport.

In veel gemeenten zijn in de afgelopen decennia diverse oudere sportaccommodaties uit de woonwijken naar de periferie ('buiten de randweg') verplaatst. Ruimtegebrek, grondbeleid, stadsvernieuwing en andere stedenbouwkundige ontwikkelingen waren daarvoor de aanleiding. De nieuwe sportaccommodaties die hierdoor aan de stadsrand zijn gerealiseerd zijn weliswaar modern en aantrekkelijk, maar tegelijk ook minder goed bereikbaar geworden voor met name de jeugd en andere kwetsbare groepen in de binnenstedelijke woonbuurten. Bovendien heeft de uitplaatsing van de sportaccommodaties een negatieve invloed gehad op de aantrekkelijkheid van en leefbaarheid in die buurten. De laatste tendens is dat veel gemeenten daarom proberen - waar mogelijk - nieuwe sportvoorzieningen weer zoveel mogelijk in de woonomgeving terug te brengen.

Dankzij de bijzondere stedenbouwkundige structuur van Den Helder zijn de meeste sportaccommodaties gelegen in de groene zones tussen de woonwijken in en daardoor redelijk tot goed bereikbaar. Maar dit laatste neemt niet weg dat ook onze gemeente bij de planning van toekomstige sportvoorzieningen, bijvoorbeeld in Julianadorp, voldoende rekening moet houden met de bereikbaarheid voor jeugd en andere kwetsbare groepen, alsmede met de betekenis van bestaande voorzieningen voor de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van woonbuurten. Bij de bereikbaarheid voor jeugd en andere groepen speelt zowel de afstand als de ontsluiting een belangrijke rol, waarbij bedacht moet worden dat deze gebruikersgroepen de voorzieningen veelal te voet of per fiets bezoeken.

7.2 Buitensportaccommodaties

7.2.1. Situatiesbeschrijving:

Het merendeel van de buitensportaccommodaties is in gebruik bij de diverse buitensportclubs. De situatie voor deze clubs is er in de afgelopen jaren niet beter op geworden, onder andere als het gaat om de financiën, ledenaantallen en de druk op vrijwilligers. Op alle sportparken is het gebruik, zoals dat zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld, niet meer in overeenstemming met de beschikbare capaciteit en gebruiksmogelijkheden.

De Helderse buitensportaccommodaties kunnen als volgt worden ingedeeld:

- de gemeentelijke verenigingssportparken (1 of meer vaste huurders)
- de gemeentelijke openbare sportparken en trapvelden
- de niet-gemeentelijke buitensportaccommodaties (o.a. tennisparken, marinesportfaciliteiten)

7.2.2. Beleidsuitgangspunten buitensportaccommodaties

De algemene uitgangspunten voor het beleid voor de buitensportaccommodaties luiden als volgt:

- De bestemmingsplannen alsmede de ruimtelijke beleidsuitgangspunten met betrekking tot de 'groene long' en de Stelling Den Helder vormen de kaders waarbinnen de buitensportaccommodaties zich kunnen ontwikkelen.
- De bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 2004 door de Raad aangekondigde taakstelling op de sportparken wordt op termijn gerealiseerd door het terugdringen van overcapaciteit door areaalvermindering en het bevorderen van meervoudig gebruik door samenwerking.
- Indien financieel haalbaar wordt areaalvermindering op de sportparken extra gestimuleerd door gebruik te maken van moderne technische mogelijkheden zoals kunstgras.
- De bedrijfsvoering voor het cultuurtechnisch beheer en het onderhoud van de openbare elementen op de gemeentelijke sportparken wordt heroverwogen. Er vindt studie plaats naar de mogelijkheden van verzelfstandiging (bijv. stedelijk sportbedrijf), eventueel in samenhang met andere sportaccommodaties (o.a. gymzalen, zwembad).
- Het realiseren, exploiteren en onderhouden van gebouwen en andere niet-groene en niet-openbare infrastructuur op de sportparken is geen gemeentelijke kerntaak en wordt daarom overgelaten en - voor zover nog aan de orde - overgedragen aan de vaste gebruikers van deze voorzieningen.
- Bij verdere groei van de wijk Julianadorp in de komende jaren wordt een nieuw sportpark gerealiseerd in ruimtelijke en functionele samenhang met de nieuwe SAVO-vestiging en de daaraan gelieerde nieuwe sporthal. De ruimtelijke en financiële kaders daarvoor worden opgenomen in de in ontwikkeling zijnde nieuwe Structuurvisie Julianadorp.
- Voor de niet-gemeentelijke buitensportaccommodaties wordt handhaving van het huidige beleid voorgestaan.

7.3. Binnensportaccommodaties

7.3.1. *Situatiebeschrijving:*

Het bestand aan binnensportaccommodaties wordt - op enkele uitzonderingen na - gekenmerkt door veroudering. De meeste van deze accommodaties zijn al meer dan 25 jaar oud en sommige zijn dringend aan een (midlife-)renovatie dan wel vervanging toe. Zeer opvallend (landelijk uniek) is de situatie dat de gemeente geen eigen sporthal(len) heeft. Alle hallen zijn door sportclubs, stichtingen of ondernemers gebouwd (m.u.v. Trefpunt) en geëxploiteerd. Minstens net zo uniek is het gegeven dat de gemeente Den Helder daarbij evenmin structurele exploitatiesubsidies aan sporthallen verstrekt. Uit recent onderzoek (Hopman & Andres, mei 2005) is gebleken dat in de gemeente ruim voldoende sporthallen-capaciteit beschikbaar is.

Het stedelijk zwembadcomplex De Schots is een zeer belangrijke kernvoorziening in de gemeente die sterk is verouderd. Het zwembadcomplex moet grondig worden gerenoveerd of vervangen.

Zoals in het hele land hebben zich ook in Den Helder in de afgelopen 2 decennia een aantal moderne, commerciële sportscholen en fitnesscentra ontwikkeld. Hun marktaandeel in het lokale sportaanbod is groot en nog steeds groeiende.

De binnensportaccommodaties kunnen als volgt worden ingedeeld:

- gemeentelijke gymzalen (primair t.b.v. onderwijs, secundair t.b.v. zaalsporten e.a.)
- niet-gemeentelijke gymzalen en sportzalen (SAVO, SpO, OKK, Draaikolk)
- sporthallen (> 925 m2 algemene sportvloeroppervlakte)

- zwembaden
- overige niet-gemeentelijke binnensportaccommodaties (o.a. budosporten, indoor-tennis)
- sportscholen en fitnesscentra (commerciële bedrijfsvoering)

7.3.2. *Beleidsuitgangspunten binnensportaccommodaties*

De algemene uitgangspunten voor het beleid voor de binnensportaccommodaties luiden als volgt:

- De bestemmingsplannen en ruimtelijke beleidsuitgangspunten met betrekking tot de 'groene long' en de Stelling Den Helder vormen de kaders waarbinnen de in deze zones gelegen binnensportaccommodaties zich kunnen ontwikkelen.
- Het realiseren, exploiteren en beheren van binnensportaccommodaties is geen gemeentelijke kerntaak en wordt daarom overgelaten aan sportclubs, stichtingen, scholen en marktpartijen.
- Op basis van de bestuursopdracht De Schots wordt een toekomstplan voor het stedelijk zwembadcomplex door de Raad vastgesteld.
- De bedrijfsvoering voor de gemeentelijke gymzalen wordt heroverwogen. Er vindt studie plaats naar de mogelijkheden van externe verzelfstandiging (bijv. stedelijk sportbedrijf), in samenhang met andere sportaccommodaties (o.a. sportparken, zwembad).
- Vervangende nieuwbouw van verouderde gymzalen wordt, waar mogelijk, bij voorkeur overgelaten aan scholen, sportorganisaties of marktpartijen.
- Vanwege de verdere groei van de wijk Julianadorp in de komende jaren wordt door het SAVO een nieuwe sporthal gerealiseerd die op de eerste plaats ruimte moet bieden aan het bewegingsonderwijs van de nieuwe SAVO-vestiging. Buiten schooltijd komt deze hal beschikbaar voor zaalsporten en andere activiteiten in de wijk. Mede in verband daarmee wordt door de eigenaar/exploitant een toekomstplan voor Het Trefpunt opgesteld.
- Voor de overige niet-gemeentelijke binnensportaccommodaties wordt handhaving van het huidige beleid voorgestaan. Wel wordt in het kader van verenigingsondersteuning en het beleidsprogramma 'Noden in de Sport', beide uitgevoerd door Sportservice Den Helder, concrete ondersteuning geboden bij het ontwikkelen en versterken van een duurzame bedrijfsvoering.

7.4. De Helderse Sportboulevard

De groenzone langs de linie waarbinnen diverse sportvoorzieningen zijn gelegen is een karakteristiek onderdeel van de Stelling van Den Helder. Sinds kort heeft deze zone de status 'beschermd stads- en dorpsgezicht' en er zijn nieuwe, daarop aangepaste bestemmingsplannen voor dit gebied in procedure gebracht. Binnen deze nieuwe ruimtelijke kaders zijn de bestaande functies voor sport en vrijetijd gewaarborgd. Binnen de zo geheten 'groene kamers' in de stelling kunnen de diverse sport- en vrijetijdsvoorzieningen zich verder ontwikkelen, zij het onder strikte planologische randvoorwaarden.

Door te kiezen voor meer samenhang bij de verdere ontwikkeling van de sport- en vrijetijdsvoorzieningen, zowel in ruimtelijk als functioneel opzicht, ontstaat in feite een 'boulevard': de Helderse Sportboulevard.

De *ruimtelijke* kaders liggen reeds vast in onder andere de structuurvisie Stelling op Herhaling en de recent in procedure gebrachte bestemmingsplannen. Voor de *functionele* samenhang is gekozen voor het opstellen van een ontwikkelingsprofiel voor elk onderdeel van de Sportboulevard. Deze ontwikkelingsprofielen vinden onder andere hun oorsprong in

de aanbevelingen in het onderzoeksrapport De Schots/Sporthal Sportlaan, dat in 2003 is opgesteld door het adviesbureau Hopman & Andres. De ontwikkelingsprofielen zien er als volgt uit:

- Quelderduyn: profiel *"Fun & Adventure"*
 - Versterking van de kano- en andere watersportmogelijkheden, verlenging van het mountainbikeparkoers, versterking van de racketsporten (binnen en buiten),
 - Toevoeging van openbare fun- en adventurefaciliteiten, zoals in- en outdoor-skaten, klimsport, biljartsporten, dartcentrum, eventueel fitness.
 - Verbetering van de faciliteiten voor grote en kleine evenementen (binnen en buiten), faciliteit voor themaparty's, kwalitatief goede en op de diverse gebruikersgroepen gerichte horeca (ook op buitenactiviteiten gericht).
 - Behoud van het open(bare) en groene karakter van het park en geen versnipperde bebouwing.

Het door een nieuwe ondernemersgroep ingediende ontwikkelingsplan 'Sportcity Den Helder' wordt getoetst aan de uitgangspunten van dit ontwikkelingsprofiel, alsmede aan de diverse ruimtelijke en economische beleidskaders van de gemeente. Daar waar de plannen passen binnen dit profiel en deze kaders wordt medewerking aan de plannen verleend.

- Zwembadcomplex De Schots: profiel *"Sport, leisure & lifestyle"*.
 - Modern zwembadbedrijf voor alle zwemprodukten (binnen en buiten)
 - Kwalitatief goede, op de diverse gebruikersgroepen gerichte horeca
 - Sportgezondheids- en leisurefaciliteiten, bijvoorbeeld fitness, sauna, sportmassage, fysiotherapie, (para)medische lichaamsverzorging e.d.

De verdere uitwerking van dit ontwikkelingsprofiel krijgt gestalte door uitvoering van de in januari 2005 door de Raad vastgestelde bestuursopdracht De Schots. In dat traject worden overigens ook mogelijke alternatieve vestigingslocaties en bedrijfstvormen voor het zwembad onderzocht.

- IJsbaanterrein Marsdiepstraat: profiel *"Stedelijke natuur & sportief medegebruik"*.
 - Openbaar toegankelijk uitloopgebied met natuurlijke inrichting
 - Grote wateroppervlakte(n) t.b.v. tijdelijke ijsbaaninrichting in vorstperioden

De verdere uitwerking van dit ontwikkelingsprofiel wordt ter hand genomen in samenwerking met o.a. de IJclub Den Helder en de commissie Natuur & Landschap.

- Sportpark De Linie: profiel *"Schoolsport & Verenigingsport"*.
 - Handhaven status van sportpark voor de zgn. kleine veldsporten en schoolsport
 - Nieuwe vestigingslokatie sportclubs (o.a. clubaccommodatie Dun Hong)
 - Herinrichting of herbesteding noordelijke en westelijke gedeelte van het park
 - Heroverweging status voor openbare sportbeoefening

Sportpark De Linie kampt met een forse overcapaciteit aan sportvelden. Op het westelijke gedeelte van het sportpark vindt al jarenlang geen sportgebruik meer plaats. Inmiddels wordt hier dan ook uitsluitend extensief onderhoud gepleegd. Dit gedeelte kan worden herbested. Bij de verdere uitwerking van de Stelling op Herhaling wordt dit ter hand genomen.

Ook het sportgebruik van het noordelijke gedeelte van het park is zeer beperkt. Studie zal plaatsvinden naar herinrichtings- of herbestedingsmogelijkheden van dit parkgedeelte, waarbij de ruimtelijke beleidskaders voor de Stelling de leidraad zullen zijn.

Met Dun Hong vindt overleg plaats om te komen tot het in eigen beheer realiseren van een nieuwe clubaccommodatie op dit sportpark.

7.5. Verenigingssportparken

➤ *Sportpark De Streepjesberg*

Het sportpark ligt in de binnenduinrand, grenst aan het Staatsnatuurmonument De Grafelijkheidsduinen en heeft een langgerekte vorm. De beheersbaarheid is, door deze vorm en de doorsnijding (tweedeling) van het FC Den Helder-complex door het recreatiepad naar de duinen, slecht te noemen. Ook de KNVB heeft hier aandacht voor gevraagd. Bovendien kampt het park met een forse overcapaciteit aan sportvelden. Met de betreffende verenigingen en buurtbewoners wordt al langer gesproken over herinrichting en verkleining van het sportpark.

Bij dit laatste zijn, naast de functionele en sporttechnische wensen, met name de ruimtelijke en landschappelijke kaders bepalend. Dit houdt onder andere in dat vrijkomende velden alleen kunnen worden herbestemd als natuur. Bij het zoeken naar de beste herinrichtingsmogelijkheden wordt getracht het recreatiepad dat het FC Den Helder-complex in tweeën snijdt te handhaven. Doch als dat niet mogelijk blijkt te zijn dan wordt een alternatief tracé gecreëerd. Bij de herinrichting van het park wordt de bestaande hoge beplanting op het park zoveel mogelijk gespaard.

FC Den Helder heeft aangegeven te willen komen tot samenvoeging van c.q. vervangende nieuwbouw voor de verspreid over het park gelegen eigen verenigingsgebouwen, alsmede tot de aanleg van kunstgrasveld(en). Zowel de vereniging als onze gemeente hebben daarvoor echter nog geen middelen beschikbaar. Ondanks dit laatste wordt thans door FC Den Helder, in samenspraak met haar buurvereniging Watervogels, toch een eigen ontwikkelings- en herinrichtingsvisie opgesteld. Ondersteuning daarbij wordt geleverd door Sportservice en de KNVB.

➤ *Sportpark De Dogger*

Met de herinrichting van dit park is reeds begonnen door verplaatsing van het handbalcomplex en de realisering van het nieuwe scholencomplex e.a. aan de IJsselmeerstraat (start 2005). Daarbij zal het op peil brengen van de toegang en de parkeervoorzieningen in een keer worden meegenomen. Ook op dit park is het veldgebruik in de afgelopen jaren substantieel teruggelopen. WGW heeft voor een van haar velden al de huur opgezegd. Daarom zal in overleg met de betreffende voetbalclubs een inkrappings- en herinrichtingsplan voor de velden worden opgesteld en uitgevoerd. Daarbij wordt tevens onderzocht welke herbestemming van de vrijkomende ruimte mogelijk is.

➤ *Sportpark De Schooten*

Het gebruik op het sportpark kent een grote diversiteit (hondenclubs, handboogschieten, tennis, ruitersport en voetbal). Niettemin kent ook dit park een forse overcapaciteit, vooral veroorzaakt door de minimalisering van het voetbalgebruik. De voorbereidingen voor de herinrichting van dit park wordt opgepakt zodra De Duinruiters een besluit heeft genomen over het al dan niet realiseren van de nieuwe binnenbak annex clubaccommodatie op het park.

De gemeentelijke onderhoudskosten voor het enige voetbalveld op dit park staan in geen verhouding tot het verwaarloosbare gebruik ervan (slechts 2 elftallen). Samen met de MSV Zeemacht wordt daarom gezocht naar oplossingen om de gemeentelijke onderhoudskosten enerzijds en het gebruik van het voetbalveld anderzijds meer in overeenstemming met elkaar te brengen, waarbij ook het in eigen beheer overnemen van het veld door de vereniging een optie kan zijn.

➤ *Sportpark Julianadorp*

In het najaar van 2003 is door het bureau Marktplan Adviesgroep de Volumestudie Sportvoorzieningen Julianadorp uitgebracht. Daarin werd bevestigd dat, door de groei van de wijk in de afgelopen jaren en de groei van de voetbal- en handbalclub, de capaciteit van dit park thans maximaal wordt benut. En dat bij verdere groei van de wijk in de komende jaren een fors capaciteitsgebrek en onvermijdelijk ledenstops zullen ontstaan. Daarom wordt,

binnen de ruimtelijke en financiële kaders van de nieuwe Structuurvisie Julianadorp, de realisering van een nieuw sportpark voorbereid, een en ander in samenhang (clustering, campus-idee) met de nieuw te bouwen SAVO-vestiging en -sporthal.

➤ *Sportpark Guldenmond*

Dit park is een buitenbeentje t.o.v. de andere sportparken want het heeft 'natuur' als hoofdbestemming. De sport- en andere activiteiten op het park (hondentraining en modelracen) vinden plaats op basis van medegebruik. Niettemin kent het park als sinds jaar en dag een belangrijke specifieke sportvoorziening in de vorm van het verharde wielercours. De vereniging DOK heeft er een eigen clubaccommodatie. Daar is enige jaren geleden een ATB-parcours bijgekomen. Het wielergebruik op het park is mede daardoor fors gegroeid. Het formeel openbare karakter geeft problemen t.a.v. de beheersbaarheid. Vooral het veelvuldig uitlaten van honden op het park door bewoners uit de omgeving geeft veiligheidsproblemen en (poep)overlast: Intensieve wielersport en honden uitlaten gaan moeilijk samen. Maatregelen om deze problemen het hoofd te bieden zijn recent genomen.

De onderhoudstoestand van het verharde wielercours is slecht; een grondige (kostbare) renovatie van dit inmiddels al ca. 25 jaar oude parcours is dringend noodzakelijk. De vereniging, zelf verantwoordelijk voor het onderhoud, heeft hiervoor echter geen middelen; de gemeente evenmin. Waar mogelijk wordt de vereniging ondersteund met het zoeken naar oplossingsmogelijkheden.

7.6. Externe verzelfstandiging beheer gemeentelijke sportaccommodaties

Het door de gemeente zelf beheren en exploiteren van sportaccommodaties staat volop ter discussie. Niet alleen in Den Helder, want al diverse gemeenten (met name middelgrote gemeenten) hebben dat in de afgelopen jaren reeds extern verzelfstandigd. Bijvoorbeeld in een stedelijke sportstichting of een stedelijk sportbedrijf.

De verantwoordelijkheid voor de sportaccommodaties, van beleid tot uitvoering, is in de ambtelijke organisatie verdeeld over 4 verschillende afdelingen. Niet alleen intern, maar ook onder burgers, clubs en andere organisaties wordt dit niet ideaal bevonden.

Maar naast de kanttekeningen die gezet kunnen worden bij de huidige wijze van bedrijfsvoering van de *gemeentelijke* sportaccommodaties, geldt dit ook voor sommige *niet-gemeentelijke* sportaccommodaties. Ook eigendom & exploitatie van niet-gemeentelijke sportaccommodaties is in Den Helder sterk versnipperd. In sommige gevallen kunnen vraagtekens geplaatst worden bij de professionaliteit en continuïteit van de bedrijfsvoering.

In oktober 2004 heeft een Helderse delegatie van leden uit de raadscommissie ESC en de Adviesraad voor de Sport een werkbezoek gebracht aan de verzelfstandigde sportbedrijven in Lelystad en Leeuwarden. Op 15 september 2005 heeft een interne brainstormsessie over dit onderwerp plaatsgevonden. Mede aanleiding voor deze oriëntatie op externe verzelfstandiging is het onderzoek dat plaatsvindt naar de toekomst van het stedelijk zwembad De Schots (renovatie of nieuwbouw) en de bedrijfsvoering van deze kernvoorziening.

Plan van Aanpak voor de sportaccommodaties

De situatie rond sportaccommodaties is volop in beweging, zowel voor de gemeentelijke als de niet-gemeentelijke voorzieningen. Nader onderzocht gaat worden of een vorm van externe verzelfstandiging goede kansen biedt voor de nodige versterking van de lokale sportinfrastructuur. In 2006 verschijnt een Plan van Aanpak met daarin de nadere uitgangspunten voor het sportaccommodatiebeleid en de mogelijkheden van een verzelfstandigd sportbedrijf in de gemeente Den Helder. Dit Plan van Aanpak omvat tevens de nader uitgewerkte en financieel onderbouwde toekomstplannen voor de sportparken.

Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de korte-termijneffecten, maar vooral naar de lange termijn-perspectieven. Startpunt voor een eventueel stedelijk sportbedrijf is de positie van de huidige gemeentelijke sportaccommodaties, zomogelijk aangevuld met het zwembad. Vanuit het principe van een groeimodel, kan op de middellange en langere termijn ook gekeken worden naar het aanhaken van bestaande en/of toekomstige niet-gemeentelijke accommodaties, alsmede van het sportservicebureau (uitvoering breedtesportbeleid).

Samenvatting hoofdstuk 7: Sportaccommodaties

→ **De ruimtelijke beleidsuitgangspunten met betrekking tot de 'groene long' en de Stelling Den Helder vormen de kaders waarbinnen de buiten- en binnensportaccommodaties zich kunnen ontwikkelen.**

→ **In de groenzone langs De Linie zijn tal van sport- en vrijetijdsvoorzieningen aanwezig, die tezamen aangeduid worden als de "Sportboulevard" van Den Helder. Voor deze voorzieningen worden samenhangende ontwikkelingsprofielen vastgesteld.**

→ **De taakstelling op de sportparken wordt op termijn gerealiseerd door het terugdringen van overcapaciteit door areaalvermindering en het bevorderen van meervoudig gebruik door samenwerking.**

→ **Door verdere groei van de wijk Julianadorp wordt een nieuw sportpark gerealiseerd in ruimtelijke en functionele samenhang met de nieuwe SAVO-vestiging en de daaraan gelieerde nieuwe sporthal. De ruimtelijke en financiële kaders daarvoor worden opgenomen in de Structuurvisie Julianadorp.**

→ **Het realiseren, exploiteren en beheren van binnensportaccommodaties is geen gemeentelijke kerntaak en wordt daarom overgelaten aan sportclubs, stichtingen, scholen en marktpartijen.**

→ **Het stedelijk zwembadcomplex De Schots is een zeer belangrijke kernvoorziening in de gemeente die sterk is verouderd. In 2006 wordt een besluit genomen over grondige renovatie danwel vervangende nieuwbouw voor het zwembad.**

→ **In 2006 verschijnt een Plan van Aanpak met daarin de nadere uitgangspunten voor het sportaccommodatiebeleid en de mogelijkheden van een verzelfstandigd sportbedrijf in de gemeente Den Helder.**

8. Beleidsthema Tarieven & Subsidies

Naast de gemeentelijke sportvoorzieningen vormen de subsidies en de tarieven voor de gemeente de belangrijkste instrumenten voor het lokale sportbeleid. Door middel van het tarievenbeleid voor de gemeentelijke faciliteiten en het verstrekken van subsidies geeft de gemeente richting aan haar voorwaardenscheppende en stimulerende taak in de sport. Het huidige beleid vindt zijn oorsprong in de jaren '70, toen de toenmalige bestuurscommissie sport- en jeugdzaken de gebruikstarieven voor de gemeentelijke gymzalen en sportvelden bepaalde en een viertal subsidieregelingen vaststelde.

8.1. Situatie tarieven gemeentelijke sportvoorzieningen

Het huidige systeem van de gemeentelijke tarieven in de sport is gebaseerd op het draagkrachtprincipe. Zowel voor de gymzalen als de sportvelden is indertijd een inschatting gemaakt van de financiële positie van de verschillende gebruikers en aan de hand daarvan zijn per gebruiker(sgroep) de huurtarieven bepaald.

Zo kan het dat scholen, die rijksgefinancierd zijn, een andere huur betalen voor gymzalen en sportvelden dan sportclubs die het voornamelijk van contributies moeten hebben. Ook voor de diverse sportcategorieën worden verschillende huurtarieven gerekend. Voorbeeld: Een voetbalclub betaalt ongeveer tweeënhalf keer zoveel huur voor een sportveld als bijvoorbeeld een 'kleine' sport als rugby.

Voor deze wijze van tariefberekening geldt dat er nauwelijks of geen relatie is met de instandhoudingskosten van de betreffende voorzieningen. In de meeste gevallen zijn de huurtarieven substantieel lager dan op grond van een kostendekkende exploitatie nodig zou zijn; dat geldt met name voor de sportvelden. Via het huidige tarievenbeleid worden de gebruikers dus al jarenlang fors gesubsidieerd: De zgn. versluierde subsidiëring.

Het huidige tariefensysteem heeft van oorsprong weliswaar een sociale inslag en roept het beeld op van 'maatwerk'. Maar het systeem heeft een aantal belangrijke nadelen:

- subjectieve grondslag voor tarieven, met risico op rechtsongelijkheid en willekeur
- historisch gegroeide verhoudingen die onvoldoende recht doen en ruimte bieden aan veranderende omstandigheden en de eigentijdse situatie
- geen concreet beeld van subsidiërelatie (versluierd) en geen relatie met output/rendement
- geen relatie huurtarieven en een bedrijfseconomisch verantwoorde exploitatie van de sportaccommodaties
- onvoldoende besef van kostprijs en subsidies
- vermengde en dus onduidelijke juridische posities (verhuren = privaatrechtelijk; subsidiëren = publiekrechtelijk)
- ontbreken van formeel-juridisch kader voor de tarieven (geen vastgestelde tarievenregeling)

In de Accommodatienota 2000 is reeds vastgelegd dat gemeentebreed wordt gestreefd naar een directe relatie tussen de gebruikstarieven en de instandhoudingskosten op basis van kostendekkendheid. Bij vaststelling van deze nota werd al geconcludeerd dat het doorvoeren van kostendekkende tarieven in de sport ingrijpend en gecompliceerd zou zijn en daarom de nodige tijd zou vergen. Toch is daar in de afgelopen jaren in nieuwe gevallen al mee gestart. Daar waar gebruikers aantoonbaar het kostendekkende tarief niet kunnen opbrengen, kan een huisvestings- en/of huurgewenningssubsidie worden overwogen.

- *Conclusie: Voor het versterken en inzichtelijk maken van de exploitatie van de gemeentelijke sportvoorzieningen moeten de gebruikstarieven worden vastgesteld op een niveau dat hoort bij een verantwoorde, kostendekkende exploitatie. Het vraagstuk van de betaalbaarheid door gebruikers dient opgelost te worden via het subsidiebeleid en niet via het tarievenbeleid.*

8.2. Situatie tarieven niet-gemeentelijke sportaccommodaties

De gemeente heeft geen directe grip op of verantwoordelijkheid voor de huurtarieven van de vele *niet-gemeentelijke* sportaccommodaties. Maar in deze categorie is de afgelopen jaren een zorgelijke situatie ontstaan, in het bijzonder onder de sporthallen en spelzalen. Gebleken is dat de tarieven van deze accommodaties in de afgelopen 15 jaar nauwelijks zijn gestegen, althans veel minder dan op grond van de jaarlijkse autonome kostenstijgingen (inflatie) en een bedrijfseconomisch verantwoorde exploitatie nodig zou zijn.

De onderlinge concurrentie en de druk vanuit de gebruikers zijn de belangrijkste oorzaken. Dat lijkt mooi voor de gebruikers, veelal de sportclubs. Maar het gevolg is dat de druk op de exploitatie fors is toegenomen. Ruimte voor reserveringen voor meerjarig onderhoud, vervangingen en renovaties is er niet of nauwelijks, laat staan voor innovatieve investeringen of voor modernisering/professionalisering van de bedrijfsvoering. En omdat vaak sprake is van enigszins gedateerde accommodaties, groeit het achterstallig onderhoud. Dit ondanks de lovenswaardige inzet van medewerkers en vrijwilligers.

Op de lange termijn leidt deze situatie tot een verdere veroudering en verslechtering van de onderhoudstoestand, onveilige en/of onhygiënische situaties, terugloop van het gebruik en het einde van bepaalde accommodaties.

In het kader van het beleidsprogramma 'Noden in de Sport' wordt reeds een eerste aanzet gegeven om de bedrijfsvoering te versterken. Maar verdergaande maatregelen, waaronder bijvoorbeeld het maken van nadere afspraken omtrent de tariefsontwikkeling, zijn nodig om de levensvatbaarheid van de niet-gemeentelijke sportaccommodaties op de langere termijn te waarborgen.

Het door de gemeente financieel ondersteunen van exploitanten van sportaccommodaties lijkt een voor de hand liggende mogelijkheid. Hieraan kleven echter enkele belangrijke nadelen:

- Door het verstrekken van exploitatiesubsidies aan niet-gemeentelijke exploitanten, verdwijnt de directe relatie tussen hun huurtarief en een verantwoorde exploitatie. M.a.w. wat de gemeente voor haar eigen sportvoorzieningen juist wil terugdringen, namelijk het versluierd subsidiëren (zie 8.1), zou dan via dergelijke exploitatiesubsidies bij de niet-gemeentelijke voorzieningen geïntroduceerd worden.
- De bedrijfsvorm van de diverse niet-gemeentelijke sportaccommodaties is zeer gevarieerd: verenigingen, stichtingen en ondernemers. De Algemene subsidieverordening sluit uit dat aan ondernemers subsidie wordt verstrekt. Maar deze ondernemers bieden wel dezelfde faciliteiten aan de gebruikers, veelal de sportclubs en sportbonden, als hun niet-commerciële concu-lega's en vertegenwoordigen daarmee dus hetzelfde maatschappelijke belang. Het eventueel wel subsidiëren van niet-commerciële accommodaties en niet subsidiëren van ondernemers leidt tot ongewenste verschillen.

Conclusie: Het duurzaam versterken van de exploitatie en bedrijfsvoering van niet-gemeentelijke sportaccommodaties dient niet plaats te vinden via exploitatiesubsidies, maar via een bedrijfseconomisch verantwoord tarievenbeleid.

8.3. de huidige subsidieregelingen

De gemeente kent in de sport op dit moment 5 subsidieregelingen:

- Jeugdsportsubsidieregeling: voorziet d.m.v. een gedifferentieerd berekeningsmodel sportclubs van een subsidie voor hun jeugdafdeling in de kosten van accommodatiehuur, kadertraining-/opleiding en sportontwikkeling.
- Subsidieregeling gebruik niet-gemeentelijke gymnastieklokalen: voorziet d.m.v. een gedifferentieerd berekeningsmodel in een huursubsidie voor sportclubs, die wegens ruimtegebrek in de gemeentezalen, voor hun trainingen van hun senioren noodgedwongen moeten uitwijken naar (duurdere) niet-gemeentelijke accommodaties.
- Schoolsportsubsidieregeling: bestemd voor een subsidie in de accommodatie- (huur)kosten die schoolsportorganisaties en clubs maken voor schoolsportactiviteiten en -toernooien.
- Zwembadhuursubsidieregeling: subsidie als bijdrage in de zwembadhuur, bestemd voor zwemverenigingen met een wedstrijdzwem-, waterpolo- en/of schoonspringafdeling.
- Deelsubsidieverordening topsport: subsidies bestemd voor topsportbeoefening en top-talentontwikkeling. Deze regeling is recent herzien (topsport-jeugdfonds).

De eerste 4 subsidieregelingen zijn ruim 30 jaar oud en nog niet omgezet in een deelsubsidieverordening. Uiteraard vallen zij wel binnen het juridische regiem van de Algemene subsidieverordening en de Algemene wet bestuursrecht.

Maar naast de formele kaders zijn er ook inhoudelijke redenen om het subsidiesysteem in de sport te moderniseren. De huidige subsidiesystematiek in de sport is vooral gericht op de financiële positie en de instandhouding van sportverenigingen. Maar hoe belangrijk dat in de meeste situaties ook is, dat is geen doel op zich. Sportclubs zijn uiteraard erg belangrijk, vooral door hun sociaal-maatschappelijke functie, maar zij zijn op de eerste plaats een 'middel' voor sportbeoefening. Door de gerichtheid van het subsidiebeleid op de sportclubs zelf, is er onvoldoende sprake van een directe relatie tussen de subsidieverlening en de met sportsubsidies te bereiken *gemeentelijke* doelstellingen.

Hier komt ook het in vorige paragraaf beschreven verouderde tariefensysteem met versluierde subsidies om de hoek kijken: Nu is het nog zo dat een vereniging, die relatief weinig activiteiten ontwikkelt waaraan door de gemeente een groot maatschappelijk belang wordt toegekend, hetzij via de versluierde subsidie in de accommodatiehuur, hetzij via een van de genoemde subsidieregelingen, net zoveel subsidie ontvangt als bij wijze van spreken haar buur-vereniging die juist enorm veel inspanning levert om allerlei maatschappelijk belangrijke activiteiten en doelstellingen te realiseren.

Conclusie: Het huidige subsidiesysteem in de sport is verouderd en er is onvoldoende relatie tussen subsidieverlening en het realiseren van gemeentelijke doelstellingen.

8.4. Uitgangspunten nieuw tarieven- en subsidiebeleid

De bovenstaande situatiebeschrijvingen zijn uitgebreid besproken in onder andere de adviesraad voor de sport. Volgens de adviesraad dient het tarievenbeleid helder, transparant en voldoende rechtszekerheid en rechtsgelijkheid te waarborgen. De onduidelijke juridische situatie in het huidige beleid (vermenging privaat- en publiekrecht) is ongewenst.

Het subsidiebeleid is bij uitstek het instrument voor de lokale overheid om haar eigen doelstellingen te bereiken en sturing te geven aan maatschappelijke processen en activiteiten die in het kader van het gemeentelijk beleid prioriteit hebben. Hieraan zit zowel een voorwaardenscheppende als een stimulerende kant. Bij de vaststelling van de richtlijnen

voor het nieuwe gemeentelijk tarieven- en subsidiebeleid heeft de adviesraad daarom de volgende centrale uitgangspunten geformuleerd:

- **Faciliteren met tarieven en sturen met subsidies**
- **Geen exploitatiesubsidies voor sportaccommodaties; financiële ondersteuning uitsluitend via tariefsubsidies voor gebruikers**

8.4.1. uitgangspunten nieuw tarievenbeleid

Op grond van de hierboven beschreven situatie en de centrale uitgangspunten, worden voor het nieuwe tarievenbeleid voor de gemeentelijke sportaccommodaties de volgende algemene richtlijnen gehanteerd:

- Voor alle gemeentelijke sportaccommodaties worden gestandariseerde huurtarieven vastgesteld die - per categorie van accommodaties - kostendekkend zijn.
- De huurtarieven gelden voor alle gebruikers, ongeacht hun rechtsvorm of status.
- Differentiatie op basis van maatschappelijke betekenis vindt uitsluitend plaats via het subsidiebeleid en niet meer via verschil in tarieven (dus geen versluierde subsidies meer).
- De huurtarieven worden opgenomen in een door het college vast te stellen Tarievenregeling.
- In de Tarievenregeling wordt onder andere ook opgenomen dat de huurtarieven jaarlijks worden aangepast op basis van de autonome kostenontwikkelingen (inflatie).
- De huurrelatie tussen de gemeente en de gebruikers hebben een volledig privaatrechtelijk karakter, vastgelegd in (te vernieuwen) huurovereenkomsten.
- Het nieuwe tarievenbeleid wordt gefaseerd ingevoerd, zodat gebruikers zich hierop kunnen voorbereiden. Zonodig treft de gemeente overgangsmaatregelen.

8.4.2. uitgangspunten nieuw subsidiebeleid

Met het nieuwe subsidiebeleid zal de gemeente zich nadrukkelijk richten op haar eigen doelstellingen voor het sportbeleid, een en ander zoals ook expliciet is verwoord in de voor de sport geformuleerde missie (zie paragraaf 2.4). In navolging en in samenhang met het vorenstaande worden voor het gemeentelijk subsidiebeleid de volgende algemene richtlijnen vastgesteld:

Voorwaardenscheppend:

- Voor de vaste gebruikers van gemeentelijke en niet-gemeentelijke sportaccommodaties wordt - per categorie van accommodaties - een basishuursubsidie vastgesteld.
- De basishuursubsidie wordt uitsluitend verstrekt aan verenigingen en andere gebruikers(groepen) zonder winstoogmerk. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan clubs in kleine takken van sport, die vanwege het feit dat zij als enige in onze gemeente hun sport aanbieden, een bijdrage leveren aan de diversiteit van het sportaanbod in de gemeente.
- Een basishuursubsidie geldt voor het gebruik van niet-gemeentelijke sportaccommodaties, mits de betreffende exploitant een kostendekkend huurtarief in

rekening brengt. De gemeente stelt daartoe jaarlijks, per categorie van sportaccommodaties, de bandbreedte voor het subsidiabele huurtarief vast.

- Voor het gebruik in categorieën van sportaccommodaties die, naar het oordeel van het college, op basis van reële tarieven uitstekend betaalbaar en exploitabel zijn, wordt geen basishuursubsidie verstrekt. Voorbeelden zijn o.a. tennis- en squashbanen, golfbanen, jachthavens en fitnesscentra.
- Voor de ondersteuning van vrijwilligers en voor de versterking en professionalisering van de bedrijfsvoering van sportclubs en andere vrijwilligersorganisaties in de sport, wordt een subsidieregeling voor kadertraining en -opleiding ingevoerd.

Stimulerend:

- Voor het stimuleren van georganiseerde sportdeelname door bepaalde leeftijdscategorieën wordt een gedifferentieerde ledensubsidieregeling ingevoerd.
- Voor innovatieve maatregelen en activiteiten, die gericht zijn op het vernieuwen van het sportaanbod, op het versterken van de samenwerking binnen en buiten de sport, op de inzet van sport bij de concrete aanpak van andere maatschappelijke vraagstukken, dan wel op het stimuleren van de sportdeelname door specifieke doelgroepen, wordt een nieuwe subsidieregeling ingevoerd.

Algemeen:

- De nieuwe sportsubsidieregelingen worden ondergebracht in één integrale Deelsubsidieverordening Sport. De nieuwe deelsubsidieverordening wordt volledig geautomatiseerd en bereikbaar gemaakt via de gemeentelijke website. Via een inlogsysteem kunnen subsidieaanvragen 'online' worden ingediend.
- Bij het ontwikkelen van het nieuwe subsidiesysteem wordt gekeken naar de gevolgen voor clubs in relatie tot de vereisten in de Algemene subsidieverordening (bijvoorbeeld op het gebied van termijnen en sportseizoenen, of het grensbedrag voor de verplichte accountantsverklaring). Bezien wordt of straks in de nieuwe deelsubsidieverordening Sport op dit punt specifieke bepalingen wenselijk zijn.
- De nieuwe jeugd-topsportregeling wordt weliswaar ondergebracht in de nieuwe Deelsubsidieverordening Sport, doch krijgt een apart aanvraag- en afhandelingstraject omdat deze regeling, in tegenstelling tot de andere regelingen, zich uitsluitend richt op individuen (jeugdige toptalent).
- Om de reikwijdte van het sportsubsidiebeleid in de hand te houden komen in principe uitsluitend die sportclubs en -organisaties voor subsidiëring in aanmerking die zijn aangesloten bij een NOC*NSF-gelieerde sportbond.
- Daarnaast kunnen verenigingen of organisaties worden uitgesloten van subsidiëring indien deze naar het oordeel van het college, onvoldoende toegevoegde waarde hebben voor het sportaanbod of de sportontwikkeling in de gemeente. Dit laatste doet zich bijvoorbeeld voor indien zich binnen een tak van sport een verdergaande versnippering van het verenigingsaanbod plaatsvindt (bijv. afsplitsing), zonder dat sprake is van een aantoonbaar vernieuwend of verbeterd sportaanbod.

Schematisch overzicht nieuwe Deelsubsidieverordening Sport:

Bestemd voor: sportverenigingen en andere niet-commerciële sportorganisaties	I. Basishuursubsidie (voorwaardenscheppend)	Per categorie sportaccommodatie een subsidie als vast percentage van de kostendeckende huurkosten. Voor elk van de volgende categorieën wordt een percentage vastgesteld: <ul style="list-style-type: none"> - Natuurgrasvelden (per jaar en per dagdeel) - Kunstgrasveld (per jaar en per dagdeel) - Handbalveld (per jaar en per dagdeel) - Gymzaal (per uur) - Spelzaal (per uur) - Sporthal (per uur) - Budozaal (per uur) - Zwembad (per uur) - Atletiekbaan (per jaar en per dagdeel) - Wielerved (per jaar en per dagdeel) - overig
	II. Kadersubsidie (voorwaardenscheppend)	Subsidie als vast percentage van de onkosten verbonden aan opleidingen en cursussen voor: <ul style="list-style-type: none"> - sporttechnisch kader (trainers, leiders e.d.) - bestuurlijk kader (bestuurders, managers) - beheer-kader (onderhoud en beheer)
	III. Ledensubsidie (stimulerend)	Vast bedrag per geregistreerd verenigingslid. Leeftijdscategorieën: <ul style="list-style-type: none"> - 6 t/m 11 jaar - 12 t/m 18 jaar - 55 jaar en ouder
	IV. Activiteitsubsidie (stimulerend)	Subsidie als vast percentage van de onkosten verbonden aan: <ul style="list-style-type: none"> - experimentele en innovatieve activiteiten, gericht op versterking van de organisatie en/of verbetering van het sportaanbod - samenwerkingsactiviteiten (bijv. buurtsport, schoolsport, sport & gezondheid) - activiteiten voor doelgroepen in specifieke achterstandsituaties
Bestemd voor: jeugd toptalent	V. Jeugd-topportfonds (stimulerend)	Individuele subsidie in de onkosten van topsportbeoefening van erkend (nationaal prestatieniveau; oordeel sportbond) jeugd (9 t/m 18 jaar) toptalent.

Jaarlijks stelt de Raad in de gemeentebegroting het budget voor de nieuwe deelsubsidieverordening Sport vast. Op basis van de nog nader te formuleren en door de Raad vast te stellen beleidsdoelen voor het sportsubsidiebeleid, zorgen B&W voor de verdeling van de subsidiemiddelen over de 5 bovengenoemde subsidie-onderdelen in de sport. Deze aanpak impliceert dat er jaarlijks verschuivingen binnen het budget kunnen plaatsvinden, zodat de subsidiemiddelen flexibel en doelgericht kunnen worden inzet.

8.5. nadere uitwerking en invoering nieuw tarieven- en subsidiesysteem

De nadere uitwerking en invoering van het nieuwe tarieven- en subsidiesysteem moet op zorgvuldige wijze gebeuren. Verenigingen en organisaties worden, onder andere via voorlichtingsactiviteiten en werkgroepsessies in samenwerking met de Sportfederatie Den Helder, betrokken bij die uitwerking. Zij moeten tijdig en goed op de hoogte zijn van, en zich kunnen voorbereiden op de voor hen van belang zijnde veranderingen. In verband daarmee zijn, mede op voorspraak van de Adviesraad voor de Sport, de volgende aandachtspunten opgesteld:

1. Bij het vaststellen van nieuw beleid ten aanzien van tarieven in de sport wordt uitgegaan van transparantie, helderheid, inzichtelijkheid en volledigheid. Met behulp van berekeningsvoorbeelden worden de mogelijkheden en gevolgen zo concreet mogelijk in beeld gebracht.
2. Er dient een overgangsfase te komen, waarin verenigingen ten opzichte van de huidige situatie nog geen nadelen ondervinden van het gewijzigde beleid. Zo nodig moet in individuele gevallen een overgangsregeling getroffen worden; daarvoor dient extra budget beschikbaar te komen.
3. De administratieve belasting voor verenigingen/organisaties en de gemeente moet eenvoudig en efficiënt gehouden worden.
4. Bij de uitvoering van het beleid dienen de budgetten voor sportsubsidies niet in het begin van het jaar in één keer worden verdeeld. Het verdient aanbeveling om 5 of 10% beschikbaar te houden voor incidentele of nagekomen aanvragen.
5. Als sportsubsidiebudgetten in een bepaald jaar niet volledig zijn benut, moet dat niet leiden tot vermindering van het budget voor het daarop volgende jaar.
6. De aanvragen voor sportsubsidies uit stelpostregelingen moeten later ingediend kunnen worden (niet vóór 1 april, maar vóór 1 november).
7. Indien huurders van sportaccommodaties op basis van zelfwerkzaamheid onderhouds- en beheerstaken van de verhuurder (gemeente of andere exploitanten) overnemen dan leidt dat tot lagere instandhoudingskosten voor de verhuurder; hetgeen moet resulteren in een lager huurtarief. De eventuele basishuursubsidie (vast percentage van het huurtarief) daalt dan weliswaar mee, maar per saldo zal de huurder goedkoper uit zijn.

Samenvatting hoofdstuk 8: Tarieven & subsidies

→ **Voor het versterken en inzichtelijk maken van de exploitatie van de gemeentelijke sportvoorzieningen worden kostendekkende gebruikstarieven vastgesteld. Het vraagstuk van de betaalbaarheid door gebruikers (clubs) dient opgelost te worden via het subsidiebeleid en niet via het tarievenbeleid.**

→ **Het duurzaam versterken van de exploitatie en bedrijfsvoering van niet-gemeentelijke sportaccommodaties dient niet plaats te vinden via exploitatiesubsidies, maar via een bedrijfseconomisch verantwoord tarievenbeleid.**

→ **Het huidige subsidiesysteem in de sport is verouderd en er is onvoldoende relatie tussen subsidieverlening en het realiseren van gemeentelijke doelstellingen. Er komt een nieuw samenhangend stelsel voor zowel voorwaardenscheppende als sportstimulerende subsidies, dat gericht is op het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen en gebaseerd wordt op maatschappelijk rendement.**

→ **De reikwijdte van het sportsubsidiebeleid beperkt zich tot die sportclubs en -organisaties die zijn aangesloten bij een NOC*NSF-gelieerde sportbond.**

→ **Het nieuwe tarievenbeleid en subsidiesysteem wordt in nauwe samenspraak met de sportclubs nader uitgewerkt en ingevoerd.**

9. Beleidsthema Sport in de openbare ruimte

9.1 Situatiebeschrijving

Ruim een derde van alle volwassenen en vrijwel alle kinderen sporten & bewegen regelmatig in ongeorganiseerde vorm in de openbare ruimte. Het gaat daarbij om de sport- en beweegvormen als spelen (jeugd), wandelen, (toer)fietsen, trimmen, mountainbiken, skaten, paardrijden, kanovaren, roeien, zeilen, windsurfen etc. Sporten en bewegen in de openbare ruimte is bijzonder laagdrempelig omdat:

- er behoudens eventuele materiaalkosten geen andere kosten aan verbonden zijn;
- burgers volkomen vrij zijn in wanneer, hoe vaak en hoe lang zijn op deze wijze gebruik maken van de openbare ruimte.

Daarnaast worden de openbare mogelijkheden voor sport & bewegen ook in toeristisch-recreatief opzicht steeds belangrijker. In zekere zin kan de openbare ruimte gekwalificeerd worden als de belangrijkste 'sportvoorziening' in de gemeente. Het belang van de sportfunctie van de openbare ruimte zal in de komende jaren, met de voortgaande groei van het ongeorganiseerd sporten, nog verder toenemen.

9.2. Sport & bewegen in buurten en wijken

De ruimte voor spelen, bewegen en sport is in belangrijke mate bepalend voor de aantrekkelijkheid en woonkwaliteit van wijken en buurten. De allereerste kennismaking van kleine kinderen met bewegen en sporten vindt plaats in hun directe woonomgeving. Hier wordt vaak al de basis gelegd voor hun latere beweeg- en sportgedrag. Dit stelt niet alleen eisen aan de ruimte die in wijken voor spelen en sporten beschikbaar is, maar ook aan de inrichting met buurtsport- en speelvoorzieningen, het beheer & onderhoud, alsmede de wijze waarop bewoners - en in het bijzonder de kinderen zelf - hier bij betrokken worden.

speelbeleid

Sinds de vaststelling en uitvoering van de Nota Spelen, de meer wijk- en buurtgerichte werkwijze in het stedelijk beheer, maar ook door het betrekken van bijvoorbeeld de stichting Playground en de jongerenadviesraad (JAR) bij de inrichting en het gebruik van buurtsport- en speelvoorzieningen, is op dit punt belangrijke vooruitgang geboekt.

Niettemin hebben de huidige buurtsportvoorzieningen een onvoldoende eigentijdse uitstraling. Jeugd, en vooral jongeren, hechten hier in toenemende mate waarde aan. Met name de basketbalpleintjes en trapveldjes zien er in vele gevallen nog steeds hetzelfde uit als pakweg 30 jaar geleden. Bij uitbreiding en vervanging van buurtsport- en speelvoorzieningen in bijvoorbeeld stadsvernieuwinggebieden mag het allemaal wel wat eigentijds en flitsender (voorbeeld: de zgn. Cruiff-courts). Oude basketbalpleintjes en trapvelden moeten in de toekomst zoveel mogelijk worden getransformeerd tot moderne, aantrekkelijke buurtsportvoorzieningen.

De Nota Spelen wordt in de komende periode herzien. Dit biedt een uitgelezen kans om de integraliteit van het gemeentelijk speelbeleid, o.a. in relatie tot het onderwijs- & jeugdbeleid en het sportbeleid, verder te versterken.

kansen voor sportclubs: zoek de wijk op.

Ook voor sportaanbieders zoals sportclubs liggen in de openbare ruimte van buurten en wijken extra kansen. Mede in het licht van het eerder in deze nota aangekondigde nieuwe subsidiebeleid en voortgezette breedtesportbeleid, waaronder de BOS-projecten en andere buurtsportactiviteiten, zullen vooral sportclubs gestimuleerd worden om vaker *buiten* hun eigen accommodatie kennismakings- en stimuleringsactiviteiten te organiseren en daarbij ook de bestaande buurtsport- en speelvoorzieningen vaker te benutten.

volwassenen

Waar de jeugd zich met name richt op de buurtsport- en speelvoorzieningen, zijn voor volwassenen vooral het stelsel van wandel- en fietspaden in de gemeente, almede de openbare parken en groengebieden van belang. Bij de inrichting en het beheer kan meer dan tot nu toe rekening worden gehouden met de aantrekkelijkheid van deze openbare voorzieningen voor sport & bewegen. Daarbij gaat het o.a. om:

- een logische routing van de reguliere fiets- en wandelverbindingen, inclusief veilige en overzichtelijke aansluit- en oversteekpunten;
- het aanleggen en adequaat beheren van recreatieve en sportspecifieke routes (o.a. wandelen, paardrijden, mountainbiken, kanovaren), inclusief bebording;
- het niet meer gebruiken van split op fietspaden en paden in parken (fietsers, skaters).

Het 'sport-inclusief' denken bij de medewerkers van gemeentelijke en andere organisaties die verantwoordelijk zijn voor het inrichten, beheren en onderhouden van de openbare ruimte moet worden gestimuleerd.

9.3. Strand- en duingebied als natuurlijke sportvoorziening

Hoewel de openbare ruimte in het gehele gemeentelijke grondgebied kan worden aangeduid als decor voor de diverse ongeorganiseerde sportvormen, hebben met name de duinen en het strand een bijzondere aantrekkingskracht voor sport & bewegen.

Het duingebied wordt beheerd door Landschap Noord-Holland en is door het rijk aangewezen als staatsnatuurmonument, delen van het gebied zijn beschermd natuurmonument.

Recent heeft het Landschap haar concept-beleidsvisie uitgebracht op het recreatief (en sportief) medegebruik van de duinen. In de beleidsuitgangspunten die zijn verwoord in haar recreatievisie wordt gesteld dat de recreatieve functie van het duingebied geen doel op zich is en ondergeschikt is aan de natuurbelangen. Dit uitgangspunt is te ongenueanceerd. De bijzondere natuurwaarden van het gebied maken een zorgvuldig beheer van het gebied inderdaad noodzakelijk. Maar door de Helderse burgers en toeristen wordt het duingebied op de eerste plaats gezien en beleefd als een bijzonder en waardevol recreatiegebied, met een zeer grote aantrekkingskracht op wandelaars, fietsers, ruiters, mountainbikers en andere (sportieve) recreanten. Bij de verdere inrichting en het beheer van het gebied dient beter rekening gehouden te worden met deze belangrijke maatschappelijke betekenis van het gebied. Ook hier geldt: meer 'sport-inclusief' denken.

Dit pleit voor verantwoord medegebruik van het duingebied voor recreatieve en sportieve doeleinden. Verantwoord in die zin dat bij de toekomstige ontwikkeling van gebruik & voorzieningen voldoende rekening moet worden gehouden met de bijzondere natuurwaarden in het gebied, onder andere door toetsing aan de Flora- en Faunawet.

Uitgangspunt daarbij is niet zo zeer 'meer voorzieningen', maar vooral 'betere voorzieningen'. Daarmee wordt bedoeld op een eenvoudig, maar goed stelsel van doorgaande wandel- fiets-, mountainbike- en ruitersporen, die qua routing goed en logisch aansluiten op de recreatieve infrastructuur in het achterland (m.n. op Mariëndal, de fiets- & kanoroute in het duinzoomgebied en de toeristische clusters in Julianadorp aan Zee).

Daarnaast is tevens van de belang dat de onderhoudskwaliteit van de verschillende sportieve routes aanzienlijk wordt verbeterd, zodat de toegankelijkheid en een veilig gebruik van de routes te allen tijde gewaarborgd blijft. Met dit laatste kan ook het ongewenste uitwijkgedrag van met name ruiters en mountainbikers naar de gewone fiets- en wandelpaden aanzienlijk worden teruggedrongen.

Ten aanzien van honden in het duingebied moet er rekening mee gehouden worden dat het wandelen of trimmen met de hond voor veel mensen een belangrijke vorm van sport en

bewegen is. Maar bij het te voeren losloopbeleid moet, naast het beschermen van natuurwaarden, ook meegewogen worden dat loslopende honden voor andere sporters en recreanten, zoals fietsers, wandelaars, ruiters, skaters, trimmers e.d., soms overlast of een gevoel van onveiligheid met zich mee kan brengen. Een en ander vergt een evenwichtige aanpak in goede samenspraak met de verantwoordelijk beheerder.

Geconstateerd wordt dat toezicht & handhaving van de regels in het duingebied, zoals dat uitgevoerd wordt door de beheerder, vaak moeizaam verloopt waarbij zelfs regelmatig conflictueuze situaties met (sportieve) recreanten ontstaan.

De les hier uit moet zijn dat, vooral door het ontbreken van een logisch en goed onderhouden stelsel van verschillende recreatieve en sportieve routes, er binnen de Helderse samenleving en onder toeristen nog steeds onvoldoende maatschappelijk draagvlak bestaat voor de wijze waarop de stichting beheer & toezicht uitvoert. Door adequaat invulling te geven aan de hierboven genoemde aanbevelingen, kan het maatschappelijk draagvlak voor natuurbescherming en handhaving in de duinen worden versterkt, hetgeen het dagelijks beheer & toezicht aanzienlijk vergemakkelijkt.

9.4. Fiets- & kanoroute (F&K route) Duinzoom

Een belangrijke nieuwe openbare sportvoorziening is de Fiets- en kanoroute in het duinzoomgebied. Deze grootschalige voorziening is op de eerste plaats bedoeld ter versterking van landschap en recreatie in de binnenduinzone, maar daarnaast ook om de toenemende recreatieve druk op het kwetsbare duingebied enigszins af te vangen. Voor routegebonden sporten zoals mountainbiken, kanovaren, skaten en paardrijden, maar ook voor sportieve recreatie (wandelen, toerfietsen) is deze nieuwe route een enorme impuls.

9.5. Watersport

Een andere specifieke vorm van 'sport in de openbare ruimte' is de watersport. De facilitering en regulering van de diverse vormen van watersport krijgt reeds gestalte binnen diverse andere beleidskaders, zoals:

- het havenbeleid en toeristisch beleid (m.n. jachthavenontwikkeling, ligplaatsen- en passantenbeleid, toeristische promotie);
- het strandbeleid (m.n. zonering en regulering diverse brandingwatersporten);
- het landschap- en recreatiebeleid (m.n. duinzoom en F&K-route)
- het waterbeleid (beleidsplan Waterbreed Den Helder)
- het evenementen- en stadspromotiebeleid (m.n. evenementen met een nautisch karakter en/of nautische elementen).

In hoofdstuk 5 is al ingegaan op de potenties van- en kansen voor de watersport in het evenementenbeleid. Maar daarnaast zijn de mogelijkheden voor de watersport in het kader van het breedtesportbeleid (sportoriëntatie en -stimulering, vrijetijdsarrangementen in het kader van BOS) tot op heden nog onderbelicht geweest. Mede door de unieke geografische eigenschappen van Den Helder als waterstad liggen hier bijzondere kansen. Bij de verdere uitwerking en uitvoering van het nieuwe breedtesportbeleid (hst. 3), en in het bijzonder via de BOS-projecten, zal de watersport nadrukkelijk uitgenodigd worden om een bijdrage te leveren aan programma's en arrangementen.

Tot slot zijn in het recent door de Raad vastgestelde waterplan voor Den Helder "Waterbreed" concrete voorstellen opgenomen voor:

- De realisering van een recreatieve vaarverbinding tussen de wateren in en rond de stad Den Helder en de wateren in het landelijke gebied van de gemeente (in het bijzonder via de F+K-route richting Julianadorp).

- De realisering van het zgn. “Rondje Den Helder, ofwel een aaneengesloten vaarronde rond ‘de stad’ vanaf Willemsoord/Binnenhaven via de grachtengordel, de PWA-singel en de Linie, met name bestemd voor kanovaren, open roei- en motorboten en rondvaarten.

Samenvatting hoofdstuk 9: sport in de openbare ruimte

- **Het belang van de sport-functie van de openbare ruimte zal in de komende jaren, met de voortgaande groei van het ongeorganiseerd sporten, nog verder toenemen.**
- **Trapveldjes en basketballpleintjes dienen bij uitbreiding en vervanging in stadsvernieuwingsgebieden zoveel mogelijk te worden getransformeerd tot moderne, aantrekkelijke buurtsportvoorzieningen.**
- **Bij de komende herziening van de Nota Spelen wordt de integraliteit van het gemeentelijk speelbeleid, o.a. in relatie tot het onderwijs- & jeugdbeleid en het sportbeleid, verder versterkt.**
- **Sportclubs worden gestimuleerd om vaker *buiten* hun eigen accommodatie kennismakings- en stimuleringsactiviteiten te organiseren en daarbij ook de bestaande buurtsportvoorzieningen te benutten.**
- **Het ‘sport-inclusief’ denken bij het inrichten, beheren en onderhouden van de openbare ruimte wordt gestimuleerd.**
- **Het strand- en duingebied heeft een zeer grote aantrekkingskracht op wandelaars, fietsers, ruiters, mountainbikers en andere (sportieve) recreanten. Bij de verdere inrichting en het beheer van het gebied dient beter rekening gehouden te worden met deze belangrijke maatschappelijke betekenis van het gebied.**
- **Bij de uitvoering van BOS-activiteiten zal de watersport nadrukkelijk uitgenodigd worden om een bijdrage te leveren aan programma’s en arrangementen.**
- **De concrete voorstellen in het waterplan “Waterbreed” voor de te realiseren vaarverbinding tussen Julianadorp en de stedelijke wateren, alsmede de totstandkoming van het ‘rondje Den Helder’ betekenen een belangrijke impuls voor de kleine watersport.**

10. Vervolgstappen; planning

In dit hoofdstuk worden de kernpunten van het lokaal sportbeleid voor de komende jaren nog eens weergegeven en worden de uit deze kadernota voortvloeiende vervolgstappen op een rij gezet, inclusief een globale planning in jaarschijven. Voorafgaand daaraan eerst nog een aantal algemene financiële uitgangspunten die bij de verdere uitwerking van het beleid en de vervolgstappen van belang zijn .

10.1 financiën

De uit de diverse beleidsvoorstellen voortkomende financiële consequenties worden in eerste instantie zoveel mogelijk opgevangen door herschikking van de beschikbare middelen voor sport binnen de gemeentebegroting en meerjarenraming. Met andere woorden, aanpassingen van beleid dienen zoveel mogelijk budgettair neutraal te worden gerealiseerd.

In geval van nieuw beleid en/of investeringen die:

- niet realiseerbaar zijn zonder extra geld, danwel
- waarvan de positieve financiële effecten zich pas op langere termijn manifesteren (bijv. innovatieve investeringen),

worden de voorstellen tijdig en met financiële onderbouwing ingebracht conform de procedures van de P&C-cyclus (o.a. Voorjaarsnota).

Dit laatste is in ieder geval te verwachten voor:

- De realisering van nieuwe sportvoorzieningen in Julianadorp
- De grondige renovatie of vervangende nieuwbouw voor het zwembad De Schots
- Het ontwikkelen en uitvoeren van een sport- en beweegmonitor
- De structurele inzet van sportbuurtwerk in alle Helderse wijken
- De structurele inzet van bewegingsconsulenten in alle Helderse basisscholen (nu 13)
- De structurele inzet van verenigingsondersteuning door Sportservice
- Innovatieve investeringen op de voetbalcomplexen (o.a. kunstgras)
- De upgrading en realisering van buurtsportvoorzieningen (nieuwe nota Spelen)

10.2 Kernpunten lokaal sportbeleid

De kernpunten van het beleid zijn geformuleerd in de missie (hoofdstuk 2):

1. versterking van de sport als aantrekkelijke en een van de belangrijkste vormen van vrijetijdsbesteding.
2. verbetering van de sportdeelname onder met name de doelgroepen in achterstandssituaties en doelgroepen waarbij sportbeoefening een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling.
3. integrale inzet van sport als instrument bij het nastreven van andere maatschappelijke doeleinden, waaronder volksgezondheid en maatschappelijke participatie.
4. versterking van de lokale sportinfrastructuur (voorzieningen en organisaties).

10.3 planning vervolgstappen

In het onderstaande overzicht zijn de belangrijkste vervolgstappen uit deze kadernota per thema beknopt weergegeven, met daarachter de indicatieve planning. Daarbij is de planning uitgesplitst in:

- beleidsvoorbereiding (**v**)
- besluitvorming (**b**)
- uitvoering (**u**)
- realisatie (**r**)
- oplevering (**o**)
- evaluatie (**e**)

Vervolgstappen	2006	2007	2008	2009	2010 ev
breedtesportbeleid					
- plan "Helders Samenspel"	u	u	u	u+e	
- BOS-projecten	u	u	u	u+e	
- introductie sportbuurtwerk in alle wijken	v+b	u	u	u+e	
- bewegingsconsulenten op alle basisscholen	v+b	u	u	u+e	
- introductie jeugdportfonds	b	u	u	u	u+e
- beleidsprogramma "noden in de sport"	u+e				
- sport- & beweegmonitor	v+b	u	u	u	u
topsportbeleid					
- jeugd-topsportfonds	u	u+e			
commerciële sport					
- inzet sportaanbod bij sportstimulering, BOS e.a.	v	u	u	u	u
sportaccommodatiebeleid					
- realisering Helderse Sportboulevard, waaronder:					
* nieuwbouw of renovatie stedelijk zwembad	v+b	v+b	r	r+o	
* upgradering Quelderduyn	b+r	r+o			
* herinrichting sportpark Linie en ijsbaanterrein	v	v+b	u+o		
- herinrichting/ged. herbestemming verenigingsparken	v+b	v+u	u+o		
- multifunctionele sporthal Julianadorp (SAVO)	v+r	r+o			
- nieuw sportpark Julianadorp	b+v	v	v	v+b	r+o
- plan van aanpak sportaccommodaties incl. externe verzelfstandiging sportbeheer (sportbedrijf)	v	v+b	u		
tarieven- & subsidiebeleid					
- herziening tarieven- en subsidiestructuur	v	v+b	u	u	u+e
- nieuwe deelsubsidieverordening Sport		v+b	u	u	u+e
sport in de openbare ruimte					
- herziening Nota Speelbeleid	v+b	u			
- upgradering sportroutes duinzoom- en duingebied	b+u	u+o			
- vaarverbinding F&K-route/stedelijke wateren	v	b+r	r+o		

Beknopt overzicht belangrijkste resultaten bevolkingsonderzoek sport & bewegen, in 2003 uitgevoerd door het team onderzoek & statistiek gemeente Den Helder

Volwassenen (> 18 jaar)

- Volwassenen (18+) in Den Helder besteden gemiddeld 2,4 uur per week aan sport. Daarnaast wordt er 2,7 uur per week gefietst en/of gewandeld. Toch gaat maar liefst 66% van alle 18-plussers nooit met de fiets naar school of werk.
- Van alle Helderse volwassenen voldoet 48% aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) van *'minimaal een half uur per dag matig-intensief bewegen gedurende 5 dagen per week'*. Dat is een betere score dan het landelijk gemiddelde van 45% ().
- De sportdeelname onder 18-plussers in Den Helder is 61%, hetgeen net iets onder het landelijk gemiddelde ligt van 62% (*).
- Van de volwassenen sport 42% in georganiseerd verband (dus bij sportclubs, fitnesscentra e.d.). 37% sport ongeorganiseerd (trimmen, fietsen, recreatief zwemmen e.d.). Het percentage volwassenen dat georganiseerd en ongeorganiseerd sporten combineert is 18%.
- Fitness/conditietraining is met een deelnamescore van 24% met afstand de meest populaire sport onder de 18-plussers, gevolgd door trimmen/hardlopen (17%), zwemmen (16%), krachttraining (15%) en toerfietsen/mountainbiken (14%). Opvallend zijn de relatief bescheiden scores van de traditionele verenigingssporten zoals tennis (11^e met 8%) en veldvoetbal (17^e met 6%).
- Plezier en ontspanning wordt door 80% van de volwassenen een belangrijke reden genoemd om te sporten, gevolgd door gezondheid/fitheid (61%), sociale contacten (41%). Opvallend is de score van 20% voor uiterlijk/lijnen en de relatief bescheiden score van 16% voor prestatie/competitie/winnen.
- Onder de volwassen niet-sporters is toch 37% van plan om alsnog te gaan sporten. De gezondheid is daarbij het belangrijkste motief (70%), gevolgd door ontspanning (63%) en het uiterlijk/lijnen (30%). De belangstelling van deze groep gaat vooral uit naar fitness/conditietraining (26%), zwemmen (15%), hardlopen/trimmen (12%) en aerobics/steps (10%).
- De openbare ruimte (wegen, fietspaden, bos- en duingebied, water) is door volwassenen verreweg het meest genoemd als locatie voor sport & bewegen, gevolgd door fitnesscentra (40%), sporthallen en -zalen (35%), zwembad (22%) en buitensportcomplexen (19%).
- 3 op de 10 Helderse volwassenen doet op een of andere wijze aan vrijwilligerswerk. Van al die vrijwilligers is bijna 39% actief in de sport, dat daarmee de allergrootste vrijwilligerssector is. Ook organisaties met een maatschappelijk doel (ruim 20%) en organisaties met een religieus of levensbeschouwelijk doel (bijna 19%) scoren goed bij de vrijwilligers.
- Als Helderse 18-plussers zelf mogen kiezen waaraan de komende tijd binnen de sport extra geld moet besteden, dan scoort de jeugdsportstimulering met 36% het hoogste, op enige afstand gevolgd door meer verenigingsondersteuning (19%) en meer bewegingsonderwijs op scholen (15%). Opvallend zijn de lage scores voor het goedkoper maken van sport (1%), topsportondersteuning (1%) en (top)talentontwikkeling (ook 1%).

Jeugd 4 – 12 jaar

- Ook ouders van kinderen tussen 4 en 12 jaar hechten vrijwel geen belang aan topsportondersteuning en talentontwikkeling (< 2%). Maar opvallend genoeg scoort bij deze groep de wens voor meer geld voor verenigingsondersteuning met 28% net zo hoog als meer jeugdsportstimulering, op de voet gevolgd door meer en betere sportaccommodaties in de wijk (16%) en meer bewegingsonderwijs op school (15%).

* Sociaal Cultureel Planbureau; Rapportage Sport 2003

- 8 op de 10 kinderen tussen de 4 en 12 jaar, doet (buiten de gymlessen op school) aan sport. Het merendeel (2/3^e) in georganiseerd verband. Maar de helft van alle kinderen sport ook ongeorganiseerd.
- Voor de 4-12 jarigen zijn buitenspelen (9 uur per week) en TV kijken (8 uur) de belangrijkste vrijetijdsactiviteiten, gevolgd door binnenspelen (5 uur) en sporten (4,5 uur). De ouders vinden buitenspelen de belangrijkste vrijetijdsbesteding voor hun kinderen, gevolgd door sporten. Lezen komt op de 3^e plaats.
- De meest beoefende sporten door de 4-12 jarigen zijn zwemmen (42%), skaten (27%) en veldvoetbal (24%). Daarna komen gymnastiek/turnen (17%) en budosporten (14%), maar ook dansen en ballet (13%) scoren goed.
- De belangrijkste reden voor kinderen om te sporten is - zoals verwacht - het plezier, de ontspanning en omdat ze sport erg leuk vinden. Hun ouders noemen ook gezondheid en sociale contacten als belangrijke redenen.
- Bij kinderen die helemaal niet sporten wordt de desinteresse voor sport als belangrijkste reden genoemd. Maar van die groep niet-sporters noemt ook 20% de hoge kosten als reden om niet te sporten. Niettemin is ruim de helft van die kinderen toch van plan om te gaan sporten.
- Veel sporten uit de 'top 10' worden door kinderen in hun eigen wijk beoefend. Maar ook buiten de eigen wijk worden gesport, vooral het zwemmen, paardrijden en uitwedstrijden.
- Bijna alle ouders (90%) geven aan dat ze regelmatig naar het sporten van hun kinderen gaan kijken. 4 op de 10 ouders doen daarbij ook enig vrijwilligerswerk, waarbij het onder andere gaat om het rijden naar uitwedstrijden of fungeren als jeugdleider.
- Ruim 80% van alle 4-12 jarigen is binnen een periode van 5 jaar al eens gestopt met een bepaalde sport, meestal (60%) omdat ze op die sport waren uitgekeken, of omdat ze graag een andere sport wilden doen (56%). Gemiddeld hebben de kinderen die gestopt zijn met een bepaalde sport, die sport 2,5 jaar beoefend. Zwemmen wordt het meest genoemd, maar dat komt vooral door het diplomazwemmen. Maar ook met budosporten, gymnastiek/turnen en dansen wordt relatief vaak gestopt.

Jeugd 12 – 18 jaar

De onderzoeksresultaten van deze doelgroep zijn nog niet uitgewerkt. Op grond van de eerste gegevens kan toch het volgende worden gezegd:

- Slechts 5% van alle jongeren tussen de 12 en 18 doet helemaal niet aan sport. 36% van de jongeren sport dan wel, maar erg weinig en/of onregelmatig (1 à 5 uur per week). 59% van de jongeren sport meer dan 5 uur per week.
- Driekwart van de jongeren sport – al dan niet regelmatig - in georganiseerd verband, dus bij een sportclub, sportschool, fitnesscentrum e.d.
- Bijna 70% van de jongeren sport ongeorganiseerd (m.n. streetsports), al dan niet gecombineerd met georganiseerde sport.